Vlaams Parlement

vergadering **C284**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie

van 20 mei 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting van een 'tower company' voor 5G
– 3273 (2020-2021) 5

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het uitsluiten van bedrijven voor VLAIO-steun in geval van moedwillige fraude

– 3316 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanpak van subsidiefraude
– 3377 (2020-2021) 9

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de EU-industriestrategie 2020
– 3382 (2020-2021) 18

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een ventilatiefonds voor ondernemingen met publiek toegankelijke ruimtes
– 3353 (2020-2021) 20

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerking van lokale besturen met Dyzo vzw ten behoeve van ondernemers in moeilijkheden
– 3363 (2020-2021) 24

VRAAG OM UITLEG van Maaike De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het perspectief en de aanpak voor ondernemingen tijdens de komende maanden in het kader van het Zomerplan
– 3380 (2020-2021) 28

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting door Voka van digitale hubs in elke Vlaamse provincie
– 3411 (2020-2021) 33

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het tekort aan instructeurs bij VDAB
– 3236 (2020-2021) 36

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de loopbaanbegeleiding van tijdelijk werklozen
– 3317 (2020-2021) 40

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de harmonisatie van de verlofstelsels en een verhoging van de aanmoedigingspremies
– 3347 (2020-2021) 42

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over tewerkstelling in de circulaire economie
– 3265 (2020-2021) 44

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de controle en sanctionering van werkzoekenden door VDAB
– 3369 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werking van VDAB in coronatijden
– 3373 (2020-2021) 47

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het vaccinatieverlof voor huishoudhulpen
– 3370 (2020-2021) 53

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ondersteuning van mentoren op leerwerkplekken vanuit de ondernemingen
– 3379 (2020-2021) 55

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het erkennen van verworven competenties
– 3394 (2020-2021) 58

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting van een 'tower company' voor 5G
– 3273 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik zie dat u nog in de auto zit, minister, maar de verbinding is goed. Dat de verbinding goed is, sluit naadloos aan bij het onderwerp van mijn vraag om uitleg, namelijk een 'tower company' voor 5G, die past in het plan Vlaamse Veerkracht.

Een van de projecten binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht is het project 'Versnelde uitrol glasvezelnetwerk en 5G', waarbij u wordt vermeld als bevoegde minister. Dat vind ik heel goed, want dit is een onderwerp waarover aan heel veel ministers vragen worden gesteld, maar in het plan Vlaamse Veerkracht wordt u expliciet aangeduid als bevoegde minister.

In de projectomschrijving staat te lezen dat de Vlaamse Regering streeft naar één open netwerk voor 5G. Ze onderzoekt hiervoor het oprichten van een tower company. Dit houdt in dat verschillende operatoren de infrastructuur voor 5G delen. Op die manier kunnen ze beter samenwerken, wat leidt tot efficiëntiewinst. Ook op het vlak van stralingsnormen en dergelijke zou dat een goede zaak zijn.

Als voorziene timing wordt 1 mei 2024 vooropgesteld, ver in de toekomst nog. Er werd aan het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (imec) gevraagd om hiervoor een technische analyse uit te voeren.

Vooraleer over te gaan naar mijn vragen, geef ik graag eerst een kleine analyse. Op zich vind ik het een goede zaak dat er nu eindelijk wat concreter wordt bepaald wat de rol van de Vlaamse overheid zal zijn bij 5G. Zoals u weet, minister, heb ik daarover al veel vragen gesteld aan uw collega's Dalle en Jambon. Ik vind eerlijk gezegd de plannen over 5G nogal vaag tot op dit moment. Ik vreesde dat onze achterstand, die we al hadden ten opzichte van andere landen, alleen maar groter zou worden. Ik ben heel blij dat de veiling momenteel toch wat meer vooruitgaat, al vind ik dat er nog te veel stokken in de wielen worden gestoken. Daarom vind ik het ook goed dat we dit nu versterken vanuit Vlaanderen, dat we nu een duidelijke richting kiezen waar we met die Vlaamse investeringen voor 5G naartoe willen. Dat is belangrijk. Dat heb ik ook altijd gezegd: we moeten weten wat we willen doen. Willen we werken in de actieve of de passieve netwerkelementen? Willen we veel doen of weinig doen? Willen we ondersteunen? Wat gaan we doen? Dit geeft voor mij wel een goede richting aan. Ik denk dat het onze bedoeling is om ervoor te zorgen dat operatoren infrastructuur delen, dat we hen samenbrengen en dat ook omkaderen, wat zou gebeuren met die tower company.

Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat dit coherent moet zijn met de uitrol die de operatoren zelf doen. Zoals u weet, is Proximus nu al volop bezig met 5G. Proximus is onlangs nog bij mij geweest, als schepen van Smart Cities in Diest, om te praten over de uitrol. De andere operatoren zijn nog iets terughoudender op dit moment. We moeten natuurlijk ook de veiling afwachten voor een grootschalige uitrol. Je ziet wel dat de operatoren op dat vlak al volop aan het bewegen zijn. We moeten er natuurlijk voor zorgen dat onze initiatieven vanuit Vlaanderen daar goed op aansluiten. Als ik zie dat de datum van 1 mei 2024 wordt vooropgesteld, vraag ik me af hoe die zich verhoudt tot de plannen van de operatoren. Ik denk die twee zaken goed moeten samengaan.

Minister, ik heb hierover de volgende concrete vragen.

Kunt u duiding geven bij dit concrete project? Wat is de ambitie? Hoe ziet u die tower company eigenlijk?

Wat moet imec daar concreet voor onderzoeken? Wat is de scope van de analyse door imec?

Werd hierover reeds overleg gepleegd met de operatoren en eventueel met andere stakeholders, zoals Agoria? Zo ja, wat was hiervan het resultaat? Zo neen, zult u dit nog doen?

Hoe verhoudt dit zich ten opzichte van de situatie die u al hebt geschetst in uw antwoord op mijn vraag om uitleg met betrekking tot de uitbouw van 'Fiber to the home', het glasvezelnetwerk? Sommige mensen zeggen dat dit twee verschillende zaken zijn, maar ik vind dat die twee zaken samengaan. Ik kom daar misschien nog op terug in mijn bijkomende vragen.

Voorlopig is er wel nog niet in een budget voorzien voor dit relanceproject. Welke budgettaire implicaties daarvan ziet u? Dat is een bezorgdheid die ik vaker heb: we hebben heel veel plannen met betrekking tot 5G, maar er wordt nooit concreet gesproken over budgetten. Ik vroeg me dus af of dat al was ingekleurd vanuit uw grote Vlaamse relancepot voor deze zeer belangrijke doelstelling, doelstelling 169.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vande Reyde, dank u wel. Dit is een interessante eerste vraag, zeker nu ik net door een slechtere zone aan het rijden ben. Vandaar dat u mij eventjes ook niet hebt gezien.

Zoals aangegeven in uw vraagstelling is het finale einddoel van die voorgestelde actie de uitrol van 5G versnellen en tot een dekking over het hele grondgebied komen. Dat is expliciet opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord. Het is geweten dat operatoren voor heel aanzienlijke investeringskosten staan. Die hebben zowel betrekking op het aankopen van 5G-spectrum als op de conversie van de huidige macrosites naar 5G-verenigbaarheid en ook de verdere uitbreiding waar nodig. De investeringskosten worden ook aangevuld met de uitrol van een netwerk aan kleinere 5G-cellen om 5G naar een grotere datacapaciteit, hogere frequenties en een bredere dekking te brengen. De grote budgetten die daarvoor nodig zijn, vormen hoe dan ook een aanzienlijke drempel voor de vlotte uitrol. Dat hebt u echter zelf ook al duidelijk gesteld, helemaal op het einde.

Collega's, dit is nog altijd een voorstel. De doelstelling van het voorstel is een nieuw verhuurmodel te onderzoeken, waarbij we ook het multinutsbedrijf Fluvius zouden betrekken. In dat verhuurmodel zouden marktoperatoren kunnen gebruikmaken van de sites die Fluvius ook ter beschikking heeft. Op die manier kunnen we de net beschreven budgettaire drempel ook kleiner maken.

Aan imec is gevraagd om de winsten qua kosten en benodigdheden van het verhuurmodel te onderzoeken. Daarnaast identificeerde de analyse ook de punten waarop samenwerking tussen de operatoren en Fluvius het meest beloftevol is als het aankomt op de uitrol van 5G. Ten slotte werden ook de technische aandachtspunten voor zowel de kleine als de grote 5G-cellen onderzocht. Dat geeft een totaalbeeld van wat mogelijk is en hoe dit kan bijdragen aan de versnelde uitrol van 5G in Vlaanderen.

Is er overleg gepleegd? Er is een rondvraag op basis van de analyse van imec geweest. De strategische optie van Proximus om zijn glasvezelnetwerk uit te bouwen in een joint venture met Fiberklaar en zijn infrastructuur dus gedeeltelijk onder

te brengen in een infrastructuurvennootschap zorgt voor een wijziging in ons landschap. Proximus krijgt op die manier toegang tot een andere vorm van financiering voor de infrastructuurinvesteringen. De samenwerking tussen Proximus en Orange met betrekking tot 5G en de technische beperkingen om meer dan twee operatoren op één site te plaatsen bemoeilijken ook de uitbouw van één uniek netwerk. Bij beide grote operatoren in Vlaanderen is er wel nog altijd interesse voor een vorm van tower company, zeker buiten de stedelijke gebieden.

Ik kom tot uw vraag over de verhoudingen. Fluvius is er niet in geslaagd om tot een akkoord te komen met zowel Proximus als Telenet. Proximus heeft de oprichting van een joint venture aangekondigd, samen met EQT, een Zweedse investeerder in onder andere glasvezel, terwijl Fluvius en Telenet nog met elkaar aan het spreken zijn. De joint venture Fiberklaar zorgt voor een duidelijke versnelling van de glasvezelaanleg voor Proximus. Ik heb met alle partijen informele contacten op dit ogenblik, om goed op de hoogte te blijven van wat er beweegt.

Over de grootteorde van de investering en de manier waarop dit zal worden uitgegeven, zult u inderdaad, zoals u zelf aangaf, nog vervolgvragen moeten stellen. Naar aanleiding van een eerdere vraag hebt u al gesteld dat het van twee kanten moet komen. Vlaanderen alleen kan niet het verschil maken. We hebben wel tal van voorstellen klaarliggen, die blijven gelden, en er is ook de wil om daar een heel substantieel bedrag tegenover te stellen. Het gaat in dezen niet over subsidies, maar over zogenaamde ESR 8-kapitaalmiddelen, die het begrotingssaldo ook niet bezwaren. We gaan ervan uit dat 5G op korte en lange termijn ook enorm veel voordelen kan opleveren voor Vlaanderen, niet het minst gezien onze wens en ambitie om een topregio te blijven als het op digitale innovatie aankomt, om die voorsprong, die positie te behouden.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord en voor uw suggesties voor de vragen die ik moet stellen. Ik vind het altijd fijn als de minister al aangeeft wat ik nog als vervolgvragen kan stellen.

Er zitten heel interessante elementen in uw repliek. Wat ik heel goed vind aan de richting die we uitgaan, is dat er nu een beetje een visie ontwaard wordt over waar we op het vlak van telecom naartoe willen in Vlaanderen. Dat vind ik goed. Want dat heb ik de voorbije twee jaar altijd gezegd met betrekking tot dit onderwerp, of het nu over glasvezel of over 5G gaat: er ontbreekt visie in Vlaanderen. We willen iets doen, dat is duidelijk. We vinden dat belangrijk, maar we weten nog niet wat de rol van de overheid daarin juist moet zijn. Dat ontbrak altijd een beetje.

Als ik uw antwoord nu hoor, en ook gezien de initiatieven die uw voorganger, huidig collega Muyters, daarin al heeft genomen, denk ik dat de visie ongeveer is dat we naar een soort van Brits model willen. In Groot-Brittannië heb je een openaccessmodel, waarbij verschillende operatoren op het vlak van telecom worden gereguleerd. Via een gemeenschappelijke instantie delen die de netwerkinfrastructuur met elkaar. Als ik het zo hoor, willen we daar in Vlaanderen ook naartoe. Ik vind dat op zich wel een goed model. Dat heeft ook een aantal voordelen, bijvoorbeeld op het vlak van stralingsnormen et cetera. Daar kun je op het vlak van 5G zeker de toekomst mee aangaan.

Ik merk ook dat u Fluvius daar als een belangrijke speler ziet. Dat was eerder al zo bij Fiber to the home. Goed, dat is nog niet echt van de grond gekomen. Ik merk dat u ook op het vlak van 5G de betrekking van Fluvius daarin ziet. Dat vind ik het goede aan de zaak. Maar mijn bezorgdheid blijft: als de operatoren daar zelf niet in willen meegaan – en we hebben er helaas niet zo vreselijk veel in ons land – blijft dat een ongeboren kind. Dan staan we daar met onze visie. We moeten operatoren daarin meetrekken. Als zij al zelfstandig beginnen met de uitrol van

hun netwerken, zij het 5G, zij het Fiber to the home, dan staan we daar als overheid met onze ESR8-projecten. Dan gaan die in de realiteit weinig effecten hebben. Als ik zie dat de datum voor dit project, de tower company, wordt geschat in 2024, is mijn vrees dat we daar vreselijk laat mee gaan komen.

Dat is mijn analyse. U moet daar niet mee akkoord gaan. Ik denk persoonlijk dat u in de contacten die u hebt, duidelijkheid moet krijgen van operatoren of zij willen meegaan in een soort model van gedeelde infrastructuur, waarbij Fluvius zo'n beetje de VAR is, de onpartijdige speler die alles een beetje bundelt. Als ze daar niet in willen meestappen – en eerlijk gezegd ziet het mij daar momenteel niet naar uit – vrees ik dat we daar ook geen succes in hebben. En dan stel ik mij de vraag of het nodig is om daar als Vlaanderen dan verder in te gaan, hoewel ik het een goede strategie vind.

De voorzitter: Mensen vergelijken met de VAR is altijd een heel gevaarlijke piste, vind ik. Dat is nogal discutabel.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik vergelijk Fluvius met de VAR, voorzitter.

De voorzitter: Dat zijn mensen bij Fluvius.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor de interessante beschouwingen, collega Vande Reyde. En ook al had ik niet gezegd dat u nog aanvullende vragen mocht stellen, u zou ze toch gesteld hebben. Ik ben u liever voor.

De visie is eigenlijk altijd duidelijk geweest, collega. We hebben daar bij het vormen van het regeerakkoord ook vrij lang over gediscussieerd. En ook in de vorige legislatuur is die weg al ingeslagen. Maar ik ga niet in de plaats treden van de operatoren. En dat maakt het natuurlijk wat moeilijker.

Er is natuurlijk al regelgeving die zegt dat telecomspelers hun infrastructuur moeten delen, tegen een correcte prijs. Het is het Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie (BIPT) dat de prijs bepaalt. Het was ook uw pleidooi niet, maar ik ga die 5G-infrastructuur zeker niet nationaliseren. We moeten snel internet hebben, overal in Vlaanderen, ook in de minder rendabele gebieden. En daar voel ik dat het schoentje ook wel een beetje wringt. Het laaghangend fruit, daar vliegt iedereen natuurlijk op. Maar er zijn ook zones waar het fruit iets hoger hangt. We moeten oppassen dat we niet in een Vlaanderen met twee snelheden komen.

-We hebben tot op vandaag nog geen onnodige euro's uitgegeven. In die zin is onze aanpak wel doelmatig. Er ligt een voorstel op tafel, we willen investeren, maar het is aan de operatoren om ervoor te zorgen dat ze mee blijven.

Anderzijds intensifiëren de gesprekken zich wel. Ik heb de voorbije maanden al een aantal gesprekken gehad. Ik voorzie dat dit op een bepaald moment echt in een stroomversnelling zal komen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik heb nog twee bedenkingen. U zei dat de operatoren al verplicht zijn om hun netwerk te delen. Dat klopt in het geval van Proximus en Telenet, maar het verschil is dat zij hun eigen netwerk moeten delen. Het blijft dus hun eigen netwerk, hun eigen investeringen. Dat loopt niet perfect, daar zijn vaak problemen mee. Het verschil met een openaccessmodel is dat men daar een onafhankelijke instantie heeft die zorgt voor de passieve netwerkelementen. We zullen zien hoe dit evolueert.

Ik sluit af met een heel belangrijk punt dat ik altijd maak in deze context, meer bepaald de nood aan meer concurrentie. Het einddoel is immers dat we de beste producten aan de laagst mogelijk prijs voor de Vlaamse consument aanbieden. Daarom is het volgens mij echt noodzakelijk om een vierde mobiele speler toe te laten. Die gesprekken lopen momenteel nog tussen de deelstaten en het federale niveau. Ik zou u en uw collega's willen vragen om daar de ruimte te laten voor een vierde mobiele speler. Dat zou de concurrentie en de kracht op de telecommarkt in Vlaanderen alleen maar ten goede komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het uitsluiten van bedrijven voor VLAIO-steun in geval van moedwillige fraude – 3316 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanpak van subsidiefraude
– 3377 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik wil meteen mijn collega Andries Gryffroy bedanken omdat hij deze vraag om uitleg nog gered heeft. Ik dacht gisteren tijdens de plenaire vergadering dat deze vraag zou worden geschrapt omdat er al heel veel duiding bij gegeven werd. Maar toen zei collega Gryffroy in zijn repliek gisteren dat het eigenlijk over iets anders gaat. Ik ben daar blij mee, want op die manier is deze vraag nog altijd pertinent.

Het gaat inderdaad over hoe we fraude kunnen tegengaan. We hebben het afgelopen anderhalf jaar heel veel steun aan bedrijven gegeven, meer dan 2 miljard euro, dat is heel veel geld. En daarbij is natuurlijk ook sprake van een zekere mate van misbruik. We hebben het daar al over gehad in eerdere sessies, ik zal daar nu niet op terugkomen.

Er zou een soort van sanctie moeten komen. Wie betrapt wordt op moedwillige fraude, kan niet gesanctioneerd worden. De steun kan wel teruggevorderd worden, maar er is geen sanctie. Het risico voor ondernemingen om dat te doen, is dus eigenlijk vrij beperkt. U hebt daar nu op onze vraag iets aan gedaan en u hebt enkele weken geleden aan de Vlaamse Regering een principebeslissing voorgesteld om een sanctie te heffen waarbij bedrijven die moedwillige fraude plegen, voor vijf jaar worden uitgesloten van alle VLAIO-steun. (Agentschap Innoveren en Ondernemen). Dat is vrij verregaand, want het gaat dan niet alleen over coronasteun, maar ook over steun in het kader van de kmo-portefeuille, in het kader van de strategische transformatiesteun, in het kader van ecologiesteun, onderzoek en ontwikkeling enzovoort. Het gaat dus om een principebeslissing. Maar hoe ziet u die concreet?

Ik wil nog even opmerken dat het hier wel degelijk gaat over moedwillige fraude. Er is een verschil tussen bedrijven die een vergissing begaan of die denken recht te hebben op steun, of die de aanvraag op hun eigen manier invullen, wat dan achteraf niet correct blijkt te zijn, en die nadien de steun moeten terugbetalen. Dat is nog iets anders dan echt moedwillig frauderen met verschillende bedrijven of

ondernemingsnummers. Dat onderscheid is belangrijk, en daar gaat mijn eerste vraag ook over.

Minister, hoe zult u het onderscheid maken tussen terecht toegekende steun en bewuste fraude van ondernemingen die echt moeten worden gestraft? Wanneer zal deze regeling in werking treden? Zal dat met terugwerkende kracht gebeuren, ook wat die sancties betreft? Hoe ziet u dat juist in de tijd?

Wat is de huidige stand van zaken van de controles op de coronasteun? Hoeveel coronasteun werd inmiddels teruggevorderd? In hoeveel dossiers gaat het om moedwillige fraude in plaats van onbewuste vergissingen? Dat geeft wel een indicatie over de grootteorde.

Er zou overleg gepleegd worden met enkele federale instanties over het ter beschikking stellen van gegevens uit verschillende databanken. We weten dat dit belangrijk is. We hebben tijdens deze coronacrisis gezien dat de uitwisseling van gegevens niet echt op punt stond. We hebben ook aangegeven dat daar meer werk van gemaakt moet worden. Het kan bijvoorbeeld niet dat we geen onderscheid kunnen maken tussen bepaalde ondernemingsvormen. Wat is hier de stand van zaken? Beschikt VLAIO over voldoende toegang tot federale databanken om de controles gericht te kunnen uitvoeren? Zijn er nog knelpunten die uit de weg moeten worden geruimd?

Moet er een versterking komen van de inspectiediensten van VLAIO, die trouwens ongelooflijk goed werk leveren tijdens deze crisis? Ik weet dat u ze in het recente verleden al had versterkt, maar acht u het nodig om dat nog meer te doen als gevolg van deze bijkomende taak om echt wel grondig onderzoek uit te voeren?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Gisteren was ik tijdens de plenaire verwonderd dat men zombiebedrijven en bedrijven die aan fraude doen, door elkaar haalde. Het ene heeft totaal niets met het andere te zien. Een zombiebedrijf is een bedrijf dat in slechte papieren zit door alle mogelijke economische en andere omstandigheden. Een bedrijf dat fraudeert, fraudeert gewoon. Mocht het zo zijn dat de voorzitter van het parlement vond dat deze vraag vandaag gesteld zou worden, dan zou mijn actuele vraag niet ontvankelijk zijn verklaard. Ik was gisteren dus verwonderd over bepaalde tussenkomsten omdat het niet ging over fraude maar over zombiebedrijven.

Deze vraag gaat over fraude en ik zal niet alles herhalen wat de heer Vande Reyde heeft gezegd. Er was inderdaad de zware recessie en er is geopteerd om te werken met generieke maatregelen, waarbij er buiten het kader weinig voorwaarden werden gesteld. De voorwaarden waren dat het gesloten moest zijn, dat er te weinig omzet werd gehaald enzovoort. Voor de rest waren er weinig voorwaarden.

Dan kregen we achteraf inderdaad te horen dat er een beperkte groep is die daar misbruik van maakt in alle mogelijke richtingen. Ik denk dat dat ook des mensen is, als ik het zo mag uitdrukken. Het enige dat we moeten doen, is proberen dat zo veel mogelijk in te perken want al het geld dat naar fraudeurs gaat – en dan heb ik het over echte fraudeurs en niet over bedrijven die in moeilijkheden zitten –, kan niet voor iets anders worden gebruikt. Het gaat dan bijvoorbeeld over onjuiste verklaringen of foutieve informatie. Het zou kunnen dat de onjuiste verklaring in eerste instantie niet kwaad was bedoeld, maar dat iemand verkeerde informatie heeft ingevuld omdat men niet beter wist. Dan kunnen we nog spreken over een tweede kans. Het gaat dan over het recht om een fout te maken – waar ook over gediscussieerd kan worden – en die te kunnen rechtzetten.

Desalniettemin is er misbruik gebeurd door bepaalde bedrijven of bepaalde gemeentes. In Vilvoorde was er blijkbaar ook enorm veel misbruik. Toevallig daar, ik weet niet waarom. Dat is niet goed voor de reputatie van de ondernemingen. Dat is niet goed voor het geld dat er naartoe gaat. Dat is niet goed voor de algemene perceptie en de algemene coronamaatregelen.

Minister, u hebt enkele weken geleden met de regering beslist dat wie bewust onjuiste verklaringen indiende voor vijf jaar wordt uitgesloten van alle mogelijke steun. Dat is een goede maatregel, maar ik veronderstel dat die niet retroactief zal zijn. Op welke manier zult u de maatregel uitvoeren? Ik veronderstel dat u niet retroactief kunt werken omdat u dan botst op juridische bezwaren. Hoe zal worden aangetoond dat ondernemingen bewust onjuiste verklaringen of foutieve informatie hebben doorgegeven? Ik denk dat dat niet gemakkelijk is en ik ben dan ook benieuwd naar uw antwoord. Zal gebruik worden gemaakt van artificiële intelligentie om fraude op te sporen? Wat is de stand van zaken van de teruggevorderde VLAIO-ondersteuning? Hoeveel coronaondersteuning werd er tot op vandaag teruggevorderd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ja, collega's, dat waren – om zo te zeggen – twee uitbundig geformuleerde vragen.

Collega Gryffroy, ik heb alle begrip voor uw eerste opmerking. Ik heb, denk ik, geprobeerd om alle vragen zo goed mogelijk te beantwoorden. Ik wil u ook geruststellen: wij haspelen zombiebedrijven niet door elkaar met fraudeurs. Maar een zombieonderneming kan eventueel niet in aanmerking komen voor steun, omdat er geen economische activiteit is. Ze is in feite gesloten. We nemen dat dus zeer ernstig bij de controle en de inspectie. De vragenlijsten zijn een beetje uitgedeind naar van alles. Vandaar dat ik op alle elementen probeer te antwoorden, maar zeker wel goed het onderscheid gemaakt heb tussen het ene en het andere.

Jullie vragen vallen uiteen in twee stukken. Eerst en vooral heb je het luik met de praktische toepassing van de uitsluiting van ondernemingen van toekomstige steun, en daarnaast: quid de stand van zaken als het gaat over de controles op de coronamaatregelen? Ik start dus met het eerste.

Het besluit over de uitsluiting van VLAIO-steun is principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 april 2021 en ligt momenteel voor bij de Raad van State voor advies. Zodra het advies verstrekt wordt, kan het besluit opnieuw voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring. Na de publicatie in het Belgisch Staatsblad zal de maatregel in werking treden. Dus, collega's, dat is tegen half juni.

Zodra het besluit van kracht is, zal VLAIO bij de controles nagaan of er onjuiste verklaringen of foutieve informatie is verstrekt. Of er al dan niet van een vergissing van de aanvrager sprake is, zal concreet moeten blijken uit de feiten. Het is geen automatische uitsluiting.

Als blijkt dat het geven van onjuiste verklaringen of foutieve informatie niet op een vergissing gestoeld is, zullen de ondernemingen die hierdoor onterecht steun hebben gekregen volgens de nieuwe regeling van alle VLAIO-steun kunnen worden uitgesloten gedurende vijf jaar vanaf de kennisgeving van de vaststelling. Dus, als ik de al of niet terugwerkende kracht bekijk: zodra dit van toepassing is kun je voor alle controles daarna – vanaf dat moment – voor de toekomst uitsluiten. De terugwerkende kracht gaat niet zover dat je eerst steun moet krijgen en een valse verklaring afleggen. Snap je? Dus vanaf juni, en alle controles die daarna komen –

en dat is een hele grote groep als het gaat over corona – kun je die foute verklaringen gebruiken om voor de toekomst mensen uit te sluiten. Ik hoop dat dat helder is, wat het snijpunt betreft.

Dan komen we bij de vragen over fraude, en het opsporen van fraude. U hebt daar al een paar keer een vraag over gesteld, collega Gryffroy. Op dit ogenblik maakt VLAIO gebruik van een fraudedetectietool op basis van Business Rules. Dat is een softwaretool die initieel opgezet is voor de kmo-portefeuille en doorontwikkeld is voor de coronapremies.

Waaruit bestaat die tool? Enerzijds uit een detectiemethode op basis van een community-analyse, waarbij de verdachte verbondenheden tussen ondernemingen in kaart worden gebracht, en anderzijds een 'rule-based' detectiemethode, waarbij een bepaalde reeks van kenmerken waaraan een risicogewicht werd toegekend, worden gescreend bij alle dossiers. Bijvoorbeeld: het voorkomen van een bepaalde NACE-code of een rekeningnummer dat ook voorkomt in een fraudedossier. Het voorkomen van de kenmerken en het gewicht levert een risicoscore op voor elk dossier.

Deze tool wordt continu geoptimaliseerd en verfijnd met nieuwe beschikbare data om zo ondernemingen met een hoogrisicogehalte te kunnen detecteren. Recent beschikt VLAIO over data van wijzigingen van gegevens in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO), zoals wijzigingen in NACE-codes, met de datum waarop de wijziging werd uitgevoerd. Ook deze data worden toegevoegd aan de fraudedetectietool om mee het risicogehalte van een steunaanvraag te bepalen.

In de strikte zin van het woord is de gehanteerde software geen kunstmatige intelligentie, maar het gaat wel over een systematische data-analyse waarbij bepaalde conclusies ondersteund worden voor het verdere handelen van de inspectiediensten.

Men vroeg ook naar de stand van zaken. Ik geef nu en dan eens een update, het is inderdaad het moment om een nieuwe update te geven. Voor alle goedgekeurde en uitbetaalde dossiers wordt een risicoanalyse toegepast. De dossiers die meerdere of hoge risico's vertonen, worden aan nadere inspectie onderworpen. Collega's, hou goed in het achterhoofd dat, als ik cijfers geef, we eerst de hoogrisicovolle dossiers eruit halen. We starten dus niet bij de letter A of eindigen bij de letter Z. De dossiers die worden gecontroleerd, zijn dossiers waarvan we vermoeden dat er een haar of meerdere haren in de boter zitten.

Ondertussen werden er 12.131 dossiers aanvullend gecontroleerd na risicoanalyse. In 6449 dossiers gaven de vaststellingen door de inspectie aanleiding tot een herziening van de steun. Dat is zeer veel, maar dat komt omdat we er de dossiers met het hoogste risico hebben uitgehaald. Dit kan leiden tot een volledige of gedeeltelijke terugvordering van de uitbetaalde steun. Het hoge aandeel herzieningen toont aan dat de risicoanalyse zinvol is en leidt tot een erg efficiënte inzet van de inspecteurs. Inspectie is immers vaak arbeidsintensief.

In totaal werd voor 63,5 miljoen euro aan terugvorderingen uitgestuurd. Hiervan werd al 35,7 miljoen euro terugbetaald. Niet elke terugvordering leidt dus tot betwistingen. In 73 procent van de dossiers waarin wordt teruggevorderd, zijn er al terugbetalingen geweest.

In het nog niet terugbetaalde bedrag zijn heel wat terugvorderingen waarvoor een afbetalingsplan van toepassing is. Op een deel van het terug te vorderen bedrag zal ook nog schuldvergelijking toegepast worden met lopende steunaanvragen. Als we zien dat er een fout zit bij de hinderpremie, die helemaal in het begin werd betaald, onderzoeken we de hele ketting van alle steunaanvragen daarna. Een ondernemer krijgt zo maar één keer de inspectie over de vloer. Het is mogelijk dat

de hinderpremie een foute aanvraag was, maar de premies daarna niet. We passen dus schuldvergelijking toe om ervoor te zorgen dat hij niet eerst moet terugbetalen om dan pas de volgende te krijgen. Ik hoop dat ik me duidelijk uitdruk. Als we ergens iets vaststellen, gaan we meteen alle andere steun die betaald is, bekijken om één globaal dossier te hebben. Het is ook efficiënter dan dat je voor elke steun opnieuw mensen moet lastigvallen.

Het is zeer belangrijk om rekening te houden met de onbewuste vergissingen. In de eerste plaats gaan we ervan uit dat er een vergissing in het spel is en de ondernemer te goeder trouw heeft gehandeld. Pas bij nader onderzoek zal VLAIO een oordeel vellen over het al dan niet doelbewust zijn van de foutieve informatieverstrekking. Dit kan alleen maar na inspectie.

De dienst inspectie van VLAIO detecteerde ondertussen 137 ondernemingen die aanvragen hebben ingediend waarin een vermoeden van subsidiefraude en/of van valsheid in geschrifte is gerezen. De dossiers van deze ondernemingen werden overgemaakt aan de Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie (CDBC). Ik heb dat ook al in de plenaire vergadering gezegd.

Met uitzondering van de Kruispuntbank voor Ondernemingen heeft VLAIO geen rechtstreekse toegang tot de federale databanken zelf. Er zijn daarom ondertussen een aantal protocollen overlegd en afgesloten met verscheidene federale overheidsdiensten.

Welke zijn dat? Wij hebben een protocol met de FOD Financiën. Daardoor is er een data-uitwisseling van gegevens uit btw-kwartaalaangiftes en gegevens van het geregistreerde kassasysteem. Dat is de witte kassa. Dat is dus in orde. Daarnaast is er overleg over de mededeling van persoonsgegevens door het RSVZ aan VLAIO. Dat gaat dan over gegevensuitwisseling over het zelfstandigheidsstatuut van zelfstandigen in hoofd- en bijberoep. Die data-uitwisseling kunnen wij pas begin juni starten. Dan is er ook het RIZIV, waar gegevensuitwisseling op poten wordt gezet van prestaties geleverd door medische en paramedische beroepen. Daar start de data-uitwisseling begin juli.

Het is vrij omslachtig, collega's, ik druk mij voorzichtig uit, om tot data-uitwisseling te komen. Hoe komt dat? Wij moeten vooreerst aandacht schenken aan de GDPR-regelgeving bij de data-uitwisseling. In ons land worden bijvoorbeeld gegevens van zelfstandige ondernemers beschouwd als persoonsgegevens die bescherming genieten volgens de GDPR-regelgeving. Daardoor moeten wij aanvragen voor een datatransfer met de federale agentschappen voorleggen aan het Informatieveiligheidscomité dat een goedkeuring moet afleveren. Daarna moet een protocol opgesteld worden voor de gegevensdeling vanuit VLAIO. De bekomen gegevens moeten eventueel geverifieerd te worden door de bron.

Eens een protocol of beraadslaging tot stand is gekomen, botsen we dan op technische beperkingen bij de dataoverdracht, omdat bijvoorbeeld de databanken niet dezelfde zijn, de afleveringsmethodes ongelijk zijn en veilig moeten zijn. Een efficiënte data-uitwisseling neemt dus veel meer tijd in beslag dan wij gedacht hadden. Het grote voordeel van wat wij nu moeten doen, is dat wij eindelijk werk aan het maken zijn van het verhogen van de efficiëntie van de data-uitwisseling. Dat heeft ons veel geleerd voor de toekomst. Onze eerste prioriteit is nu om de data-uitwisseling af te ronden zodat ons inspectieproces zeer goed kan verlopen. Er zijn geen acute knelpunten. De samenwerking met de federale diensten loopt goed. Ik kan daar absoluut niet over klagen, integendeel.

Maar als wij een datagedreven overheid willen zijn, dan is er nog veel werk aan de winkel om zowel de data-uitwisseling te faciliteren als ze efficiënt te laten verlopen. VLAIO werkt nu een knelpuntennota uit om alles in kaart te brengen zodat we in de toekomst veel optimaler de data-uitwisseling kunnen laten verlopen.

Dan is er de vraag over de 'operationaliteit' van collega Vande Reyde. Mijn antwoord is: jazeker. Intussen werken bij de dienst Inspectie 11,5 vte's inspecteurs op de coronamaatregelen, bestaande uit 2,5 vte's gewone inspecteurs en 9 tijdelijke aanwervingen. Er is sinds april ook heel uitzonderlijk een versterking van 2 vte's vanuit de inspectiedienst Werk en Sociale Economie. Wij hebben dus mensen overgeheveld van andere diensten. Er wordt ook 1 tijdelijk aangeworven vte ingezet voor de controle van de voorschotten die zijn toegestaan aan de evenementensector. Die mogen wij ook niet uit het oog verliezen. Na de zomer komt er nog een versterking van het inspectieteam omdat wij dan een heel aantal protocollen klaar zullen hebben.

Ik vat samen, collega's. De inspectiedienst is operationeel. De uitbetaalde steundossiers worden aan een risicoanalyse onderworpen met behulp van gespecialiseerde software. Er wordt actief gebruik gemaakt van de gegevens uit databanken, waaronder de btw. Dossiers met een hoge risico-inschatting worden nader onderzocht. Onterecht ontvangen steun wordt teruggevorderd. Als wij een vermoeden hebben van subsidiefraude wordt dat doorgegeven aan de inspectiediensten. Dossiers waar een vermoeden is van subsidiefraude worden overgemaakt aan de inspectiediensten.

Ik moet wel toegeven, collega's, dat het een enorme opdracht is om al die controles te doen. Maar wij zullen ze allemaal controleren, startend waar de meeste risico's zijn.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik heb nog twee bijkomende vragen. Mijn eerste vraag gaat over de retroactiviteit. Ik heb het niet helemaal goed begrepen, maar dat lag niet aan uw uitleg maar eerder aan mij, denk ik. Als ik het goed begrijp, is het niet mogelijk om retroactief boetes op te leggen. Maar dat geldt wel 5 jaar na de vaststelling vanaf dat de beslissing door de Vlaamse Regering zal worden genomen. Als ik het goed begrijp, zou voor bijvoorbeeld de 137 dossiers die u nu hebt doorgegeven aan de cel voor fraudebestrijding en waarbij effectief fraude wordt vastgesteld, in de toekomst uitsluiting van subsidiesteun nog niet kunnen gelden. Ben ik daar juist in?

En mijn tweede vraag gaat over de strafmaat. Ik heb al gezegd in mijn inleiding dat die vergaand is, wat goed is want wie moedwillig fraudeert, moet worden bestraft. Ik heb begrepen uit eerdere toelichtingen van u dat een administratieve boete juridisch moeilijk was. Die mogelijkheid was onderzocht, maar uiteindelijk was die niet mogelijk.

Ik vraag me af of het feit dat je bedrijven vijf jaar lang uitsluit van alle soorten economische steun – het gaat over alle steunmaatregelen van VLAIO, de investeringssteun van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) enzovoort – juridisch goed onderbouwd is. Vormt dat ook een juridisch risico? Kun je bedrijven zomaar op die manier straffen? Heeft de Vlaamse overheid daartoe de mogelijkheid? Zijn er daarvoor precedenten? Dat is belangrijk. We kunnen wel zeggen over een aantal weken dat we dat goedgekeurd hebben, maar ik vraag me af of dat juridisch afdwingbaar is.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u voor de heel uitgebreide uitleg. De manier waarop u het aanpakt, stelt me voor een stuk gerust. Het feit dat er een aantal databanken worden gekoppeld, biedt in de toekomst een aantal perspectieven, zoals u zelf zegt. Terwijl het vroeger nooit mogelijk was om databanken te koppelen, lukt het nu blijkbaar wel. Dat is goed om in de toekomst het beleid beter te kunnen sturen.

Ik heb nog twee bijkomende vragen. Ik denk niet dat het een probleem is om bedrijven uit te sluiten als dat een juridische voorwaarde is. Voor mij is het niet helemaal duidelijk waarom een administratieve boete niet zou kunnen. Je kunt bedrijven uitsluiten, maar geen administratieve boete opleggen. Kunt u dat verduidelijken?

U spreekt over een aantal databanken, bijvoorbeeld het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ), het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) enzovoort. Dat is logisch want die hebben zicht op wat ondernemingen of zelfstandigen doen. Maar is er bijvoorbeeld een link met de databanken over de tijdelijke werkloosheid? Ik kan me voorstellen dat bedrijven die daarmee frauderen, dat waarschijnlijk ook op andere vlakken durven te doen. Is er daarmee al een link of is die in de maak? Als bedrijven op het vlak van tijdelijke werkloosheid zaken doen die niet door de beugel kunnen, kan dat automatisch doorgegeven worden aan jullie diensten?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Ik dank u voor uw uitgebreide antwoord, minister. We zijn het allemaal eens over het feit dat fraude met coronasubsidies hard moet worden aangepakt. Maar zoals u gisteren al in de plenaire vergadering zei, minister, is de verwachting dat het aantal ondernemingen dat moedwillig fraudeert, wellicht beperkt is en gaat het om mensen die de voorwaarden niet correct hadden ingeschat. Het is heel belangrijk dat we dat onderscheid duidelijk blijven benadrukken. Ik was benieuwd hoe u dat onderscheid zou maken, maar u hebt daarover daarnet duidelijkheid verschaft, waarvoor dank.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, u hebt dat op een heel goede manier aangepakt. U stond voor een aartsmoeilijke opdracht. Toen er in het begin van de crisis werd bekendgemaakt dat veel bedrijven recht hadden op een premie, kan ik me voorstellen dat heel wat bedrijven hun NACE gewijzigd hebben of een andere code hebben aangevraagd om op die manier een valse activiteit aan te melden zodat ze toch recht hadden op die premie. Het is een huzarenstukje om achteraf te bewijzen dat ze geen recht hadden op die premie en er sprake was van misbruik van de coronasteun. U hebt dat goed gedaan want het was een moeilijke opdracht. Ook is er het feit dat er volgens overheidsnormen relatief snel een data-uitwisseling met andere overheidsdiensten en met andere kanalen is gebeurd.

Want dat is waarop het hier in België meestal vastloopt: het feit dat er te weinig gegevensuitwisseling is en dat er daardoor in alle dossiers heel veel vertraging wordt opgelopen. Ik vind dat u dat goed hebt aangepakt.

U hebt ook gezegd dat een gedeelte van de steun al werd teruggevorderd. Misschien hebt u al geantwoord op de vraag die ik nu ga stellen, maar dan heb ik dat gemist. Wat gebeurt er met de steun die niet wordt teruggevorderd? Wordt hiervoor een proces aangespannen? Weigeren de bedrijven dat gewoon? Welke stappen worden ondernomen bij de bedrijven die weigeren om die onterechte steunpremies terug te betalen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de appreciatie. Dat doet wel eens deugd, want het is zeldzaam in deze tijden dat er positieve appreciaties worden gegeven. Ik denk dat we inderdaad voor een enorme opdracht staan – ik heb het gisteren ook gezegd in de plenaire vergadering – om al die controles op een menselijke, goede manier te laten verlopen. Je mag ook niet vergeten dat veel bedrijven uit een periode van volledige sluiting komen. Het is niet zo eenvoudig

om het goede moment te kiezen om te controleren. Er zijn ook relatief veel bedrijven met afbetalingsplannen. Dat kan hard binnenkomen. Niet alle bedrijven hebben dat doelbewust gedaan. Het is dus een bijzondere evenwichtsoefening om dat goed te laten verlopen. Er is nog heel veel werk aan de winkel op dat vlak.

Ik heb het waarschijnlijk al gezegd: bij vermoeden van fraude met reguliere instrumenten zal VLAIO ook het European Committee on Crime Problems (CDPC) inschakelen. Ik denk dat dat belangrijk is. Het is dus niet enkel ons instrument, waarvoor ze geen steun meer kunnen krijgen, maar ook voor andere instrumenten. Onze maatregelen zijn bedoeld als een stok achter de deur. We waarschuwen dat wie steun aanvraagt, de komende jaren wel eens uitgesloten zou kunnen worden. Dat kan wel omvangrijk zijn. Ik hoop echter dat ik dit nooit moet toepassen. Maar ik wil dat er voldoende ernst aanwezig is bij mensen die steun aanvragen, want het gaat meestal over belastinggeld. Er moet op gewezen worden dat men alleen maar dingen mag aanvragen die ook terecht zijn.

Die maatregel is voor de toekomst. Collega's, we kunnen eigenlijk niet verantwoorden om met terugwerkende kracht te werken. Maar de fraudedossiers blijven wel doorlopen. Dat betekent dat we wel kunnen uitsluiten voor de toekomst. We sluiten ook uit op aanvragen die op dat moment gebeuren. Het is dus inderdaad jammer dat je niet alles kunt meepakken en dat je ook niet terugwerkend kunt gaan controleren, maar dat is dus iets wat niet kan.

Op de vragen over zombies en fraudeurs heb ik al geantwoord, denk ik, collega Gryffroy. Had u ook geen vraag gesteld over Vilvoorde?

Andries Gryffroy (N-VA): In Vilvoorde werd er veel fraude vastgesteld op het vlak van tijdelijke werkloosheid.

Minister Hilde Crevits: Ondertussen werden bijna alle dossiers in Vilvoorde geïnspecteerd. De info die de stad bezorgd heeft, was vrij correct. Een zeer belangrijk aandeel van de gemelde ondernemingen – meer dan 75 procent – waren niet oké. Zo zie je dat een lokaal bestuur zeer relevante informatie kan aanreiken om mee de strijd tegen misbruiken te voeren.

Er is ook een administratieve kost, die aangerekend wordt bij de terugvordering. Zo'n retributie moet uiteraard altijd in overeenstemming blijven met de werkelijke kost.

Dan ga ik even in op de fraude met betrekking tot tijdelijke werkloosheid. We kunnen die gegevens nog altijd toevoegen aan de risicoanalyse, collega Gryffroy. Ik moet ook eens bekijken wat onze mogelijkheden op dat vlak zijn. We hebben nu ook de wijzigingen aan de NACE-codes toegevoegd. Dat is zeer interessant. Maar natuurlijk, hoe meer factoren we toevoegen, hoe meer we moeten controleren. Het moet ook werkbaar zijn. Maar als dat automatisch kan, is dat zeker goed.

Collega Malfroot, na de aanmeldingen gaan de dossiers naar de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL), die via de Centrale Invorderingscel dan overgaat tot de opvolging en de invordering. We proberen dat maximaal te voorkomen. Daarom stellen we afbetalingsplannen voor, eigenlijk bijna meteen. Ofwel gaan mensen echt fundamenteel discussiëren, en soms hebben ze ook gelijk, ofwel zeggen mensen dat ze willen discussiëren, maar dat ze het niet kunnen terugbetalen. We zien dat die terugbetalingsplannen ook wel succes hebben. Er zijn er al een aantal opgestart, en die worden opgevolgd.

Collega Gryffroy, een subsidie in de toekomst is natuurlijk geen absoluut recht. We kunnen voorwaarden stellen ter zake. Als onderneming moet je daar natuurlijk ook iets voor afgeven. Of beter, je moet eigenlijk niks afgeven, je krijgt alleen geen mogelijkheid om toekomstige extra steun aan te vragen. Bij een boete is dat wel

zo. Een boete is een sanctie. Dat is een heel andere insteek, ook juridisch. Een retributie is nóg iets anders. Bij het ene moet er een overeenkomst zijn met de werkelijke kosten. Dat is nu zo'n 100 euro, denk ik. We ontnemen het recht om bepaalde steun aan te vragen. Dat kunnen we perfect doen, want men heeft geen absoluut recht om een bepaalde ondersteuning of subsidie te krijgen. Ik denk dus dat we op dat vlak in orde zijn met alle mogelijke randvoorwaarden die er zijn. Als ik me niet vergis, was het trouwens ook op jullie verzoek dat we zoiets hebben uitgewerkt voor de toekomst. Nogmaals, voor mij is het eigenlijk ook bedoeld als iets dat doet nadenken vooraleer men steun aanvraagt. De coronacrisis heeft ons heel veel geleerd. Een van de collega's vroeg gisteren in het parlement: wat als er nog eens zo'n grote crisis komt? Ik heb daar ook gezegd dat we nu hebben beslist om uit te betalen zonder controle op voorhand. Voor mij is de manier waarop de controles nu verlopen dé toetssteen om, als er nog zo'n crisis komt, te bekijken of we dat opnieuw zo kunnen doen, dan wel of we meer controle-instrumenten op voorhand moeten invullen. Dat hangt natuurlijk ook af van de ernst waarmee onze ondernemers aan de slag zijn gegaan bij de steunaanvragen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, dank u wel. U hebt niet echt geantwoord op de vraag over de juridische onderbouwing voor die uitsluiting van subsidiesteun.

Minister Hilde Crevits: Ik dacht van wel. Zoals ik daarnet heb gezegd, het is geen recht. We bouwden extra voorwaarden in om steun te krijgen, en een van die voorwaarden om steun te krijgen, is dat je niet onterecht steun mag hebben aangevraagd. Het is dus geen enkel probleem om dat te doen. Zoals ik daarnet zei, men heeft geen absoluut recht op steun. We kunnen altijd een voorwaardenkader maken, en wij maken nu zo'n voorwaardenkader: voor de toekomst zetten we dat erbij.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Excuseer voor mijn onterechte opmerkingen. Ik hoop dat ik er zelf niet voor word gestraft, in de vorm van het niet meer mogen stellen van vragen.

De voorzitter: Daar hebben we geen juridisch kader voor, maar het is een goede suggestie.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Gelukkig. Dank u wel.

Een belangrijke slotbeschouwing voor iedereen die aan het kijken is, publiek en journalisten, is inderdaad dat het hier gaat over een zeer kleine minderheid. We moeten ons er zeker voor hoeden om ondernemers af te schilderen als misbruikers van coronasteun. Voor de meeste ondernemers, voor 99,999 procent was die coronasteun echt wel nodig. Ook de manier waarop die is uitgekeerd, met de diverse stappen die we hebben gezet, met eerst de hinderpremies en daarna het Vlaamse beschermingsmechanisme enzovoort, heeft heel veel bedrijven echt wel door deze crisis gehaald. De Nationale Bank heeft onlangs nog aangetoond dat het echt wel nodig was. Ik denk dus dat de steun echt wel een goede zaak was, en dat dat goed is verlopen in Vlaanderen. Het gaat in dezen echt om een minderheid. We mogen zeker niet veralgemenen, zoals collega Vanryckeghem ook zei.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Als je van Diest bent, mag je van alles zeggen.

Ik vind dat de vragen die we stellen, belangrijk genoeg zijn. Dat is niet omdat we kritiek hebben op het beleid. Laat ons daar duidelijk over zijn. Ik denk dat wij als parlementsleden soms een goede voeling hebben met wat er lokaal gebeurt. We

zien dan wat er misloopt en niet misloopt. Ik vind dat wij dat dat ook moeten kunnen melden. Maar ik ben dan ook blij dat er inderdaad wel degelijk beleid gevoerd wordt.

Men kan inderdaad spreken over een minderheid, maar de manier van vragen stellen, is eigenlijk ook een oproep dat voor mij zelfs die minderheid te veel is. Elk bedrijf dat zich daaraan 'mispakt', moet daarvoor gestraft worden, omdat het gewoon niet fair is. Het is gewoon niet billijk ten overstaan van de andere bedrijven die het wel serieus doen en die dan moeten vaststellen dat bijvoorbeeld fraudeurs vrijuit zouden gaan, wat nu niet het geval is. Dat geeft een onrechtvaardigheidsgevoel, een gevoel van onbillijkheid. En dat moet eruit. Ik ben dus blij dat er zo kort wordt opgetreden en dat men die analyses doet enzovoort, ook al gaat het misschien maar over een paar bedrijven. Maar ondertussen spreken we over 6000 bedrijven. Dat is al niet meer 'een paar'. Dat is toch een serieus aantal op die 150.000 bedrijven.

Ik vind het belangrijk dat we dat doen en dat we dat blijven toetsen. We zullen daar misschien nog vragen over stellen, ook al is het maar om de bedrijven warm te houden: alstublieft, doe het serieus, doe het correct, dan ga je ook de nodige ondersteuning krijgen. Maar voor degenen die het niet correct doen: sorry, dat is de Far West. Daar horen ze thuis, en niet bij ons.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de EU-industriestrategie 2020
– 3382 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De Europese Commissie heeft op 5 mei een update gepubliceerd van de EU-industriestrategie 2020, met als titel: 'De industriestrategie 2020 actualiseren: naar een sterkere eengemaakte markt voor het herstel van Europa'. De update focust op de link tussen de industrie en de interne markt.

Ik wil mij focussen op een zestal punten uit het rapport die ik belangrijk vind. Ten eerste wordt er verwezen naar het jaarlijkse rapport van de eengemaakte markt. Dat document identificeert veertien ecosystemen, de analyse van de behoeften en uitdagingen, alsook een overzicht van de bestaande Europese initiatieven gericht op het herstel en het realiseren van een groene en digitale transitie. Het bevat ook een aantal kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) om de uitvoering van de strategie te monitoren.

Ten tweede reikt de Europese Commissie een analyse van de strategische afhankelijkheden en capaciteiten van de Europese Unie aan. Daarbij voorziet men een methode om de mogelijke kwetsbaarheden in de Europese economie op te sporen en aan te pakken. De oefening werd toegespitst op zes strategische domeinen, namelijk grondstoffen, batterijen, actieve farmaceutische ingrediënten, waterstof, halfgeleiders en cloud- en edgetechnologieën. Daaruit blijkt onder meer dat de Europese Unie voor 137 producten erg afhankelijk is van niet-EU-landen. De Europese Commissie zal dan ook een toolbox uitbouwen om de strategische afhankelijkheden te beperken en te voorkomen.

Ten derde situeert de Commissie de domeinen waarbij men nieuwe industriële allianties wil verwezenlijken, zoals processoren en halfgeleidertechnologieën en rond

industriële data, edge en cloud. Vier: op het vlak van Important Projects of Common European Interest (IPCEI) stelt de Europese Commissie dat men de inspanningen van de lidstaten zal blijven steunen om publieke middelen te poolen, en dat in domeinen waar de markt alleen geen doorbraakinnovatie kan opleveren. Vijf: er wordt aandacht besteed aan de kmo's en het belang van partnerschappen en samenwerking. En tot slot focust men op de groene en digitale transitie.

Minister, wat is voor u de betekenis van de update van de EU-industriestrategie 2020 voor Vlaanderen? Welke nieuwe accenten ziet u daarin die van belang zijn? Op welke manier sluit dit aan bij de ambities van Vlaanderen en het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht'? Op welke manier gaat Vlaanderen met dit document aan de slag?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, de update bouwt voort op de 'New Industrial Strategy for Europe', die de Commissie in maart 2020 lanceerde, net voor het uitbreken van de pandemie. De strategie is erop gericht het concurrentievermogen en de strategische autonomie van Europa te stimuleren. Met de update worden de prioriteiten uit de strategie van maart bevestigd en worden bovendien lessen getrokken uit de pandemie om het herstel te stimuleren.

De belangrijkste les is dat samenwerking binnen Europa van cruciaal belang is om sterk te kunnen staan in de globale waardeketens. Maatregelen moeten worden genomen om onze strategische afhankelijkheden te verminderen, maar altijd op basis van een gedegen analyse en met het behoud van een open economie. Als exporteconomie is het voor Vlaanderen immers essentieel dat we ons niet afsluiten voor de buitenwereld en dat we blijven streven naar een open economie en open handelsrelaties.

Er zijn drie werven. Wat de eerste werf betreft, stelt de Europese Commissie naast het gekende adagium om de interne markt verder te verdiepen en de vooruitgang jaarlijks te monitoren, ook een noodinstrument voor de eengemaakte markt in het vooruitzicht. Dat voorstel wordt verwacht in het eerste kwartaal 2022.

Wat de tweede werf betreft, publiceerde de Commissie ook een eerste verslag om de strategische afhankelijkheden van de EU te duiden. Dit levert opmerkelijke inzichten op. Van de 5200 onderzochte producten die worden geïmporteerd in de EU, zijn er 137 geïdentificeerd waarvoor de EU afhankelijk is van buitenlandse bronnen.

Bij de zoektocht naar antwoorden om deze afhankelijkheden te verminderen, zet de Commissie onder andere in op partnerschappen via industriële allianties. Daar komen ook de IPCEI's naar voren.

We kennen al de alliantie voor batterijen, schone waterstof, circulaire plastics en grondstoffen. Vlaanderen gaat daar ook dieper op in.

Welke Vlaamse spelers toetreden tot die allianties, kunnen we nu nog niet zeggen. Maar Vlaanderen bekijkt momenteel wel de opportuniteit om deel te nemen aan drie nieuwe IPCEI's, namelijk micro-elektronica, cloud en health. We zijn daar dus volop mee aan de slag. De aansluiting tussen Vlaamse Veerkracht, de Recovery and Resilience Facility (RFF) en de geactualiseerde industriestrategie is zeker gegarandeerd.

In Vlaanderen ligt een stevig fundament om ons verhaal in te schuiven in de Europese industriestrategie. Commissaris Breton spreekt over veertien geïntegreerde ecosystemen die de Europese economie kenmerken. Dit sluit naadloos aan op het Vlaamse pleidooi voor een meer geïntegreerde en systemische aanpak van de huidige complexe economische realiteit.

Ik kom graag na deze zomer bij deze commissie terug om de resultaten van de oefeningen die wij nu aan het maken zijn toe te lichten, maar ze sluiten dus naadloos op elkaar aan.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik denk inderdaad dat bijvoorbeeld onze speerpuntclusters daar ook zeer goed bij aansluiten. Waar we streven naar een horizontale verweving tussen de verschillende silo's zijn er de speerpuntclusters zelf.

Ik lees het tweede van de zes punten die ik heb aangekaart en die ik uitermate belangrijk vind, nog eens voor: "Daaruit blijkt onder meer dat de Europese Unie voor 137 producten erg afhankelijk is van niet-Europese landen. De Europese Commissie zal dan ook een toolbox uitbouwen om de strategische afhankelijkheden te beperken en te voorkomen."

Een belangrijke rol hierin speelt volgens mij het hele verhaal rond circulaire economie. Hoe meer we circulair gaan denken, zowel in het bouwen als in het produceren, hoe minder grondstoffen we nodig hebben en hoe minder afhankelijk we zijn van niet-Europese landen. In welke mate zult u, wanneer u na de zomer terugkomt naar de commissie, rekening houden met dit aspect van de circulaire economie waarin Vlaanderen goed scoort?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ga volledig akkoord met uw terechte aanvullende bezorgdheid.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik ben blij dat de minister volledig akkoord gaat met mij.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een ventilatiefonds voor ondernemingen met publiek toegankelijke ruimtes
– 3353 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Voorzitter, ik hoop dat dit een vraag is waar iedereen een interesse in heeft. Ik heb de interesse voor het belang van ventilatie en een betere luchtkwaliteit de voorbije weken gevoeld, ook tijdens de hoorzittingen. Dat kan op vele vlakken nuttig zijn, maar ik denk dat iedereen nu in de eerste plaats uitkijkt naar het moment waarop de horeca weer volledig open kan gaan, in de eerste plaats de horeca-uitbaters zelf. Na de terrassen is ook een bezoek aan de binnenhoreca in zicht. Maar zelfs als dit het geval zal zijn, zal dat vreselijke virus nog niet volledig verdwenen zijn. Zelfs met een gevaccineerde populatie moeten we op onze hoede zijn voor eventuele varianten. En wie weet wat er nog komt op de lange termijn.

We kunnen dus maar beter onze voorzorgen nemen. Om ons in de toekomst beter te beschermen zonder de horeca, de kappers en de winkels te moeten sluiten, moeten we beter ventileren.

Onderzoek toont aan dat het grootste deel van de besmettingen binnen plaatsvindt. Daar is ondertussen voldoende wetenschappelijke evidentie voor en consensus over. Mensen worden binnen vooral besmet via de lucht en iets minder via oppervlaktes of speekseldruppels. De beste manier om besmetting via de lucht tegen te gaan, is door goed te ventileren, het liefst met mechanische ventilatiesystemen of luchtreinigers. Als je voldoende verlucht, zal er minder corona in de lucht hangen en is de kans op besmetting veel kleiner.

Met het vooruitzicht op de volledige heropening van de horeca en de terugkeer naar het normale leven, moeten we er maximaal voor zorgen dat alle binnenruimtes van ondernemingen goed geventileerd worden. We snappen ook wel dat op korte termijn volledige herinvesteringen in bepaalde panden of nieuwbouw niet gewenst en niet aan de orde is. Gelukkig kunnen we wel via mobiele systemen en via verbetering en onderhoudscontracten van mechanische ventilatiesystemen, het nodige doen. Ook vanuit de overheid zou via een ventilatiefonds aan horecazaken, kappers, winkels en andere ondernemingen een trekkingsrecht gegeven kunnen worden om op korte termijn hun ventilatiesystemen te verbeteren of mobiele luchtreinigers te plaatsen.

Bent u een ventilatiefonds voor ondernemingen met een publiek toegankelijke ruimte genegen, waaruit investeringen in dergelijke ventilatiesystemen gefinancierd kunnen worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik onderschrijf heel erg het belang van ventilatie om een veilig en gezonde omgeving te garanderen, waar het risico op besmettingen wordt beheerst. De oprichting van een specifiek ventilatiefonds voor ondernemingen met publiek toegankelijke ruimte lijkt me evenwel wat moeilijk, in de eerste plaats omdat er reeds door de Vlaamse Regering goedkope financieringsinstrumenten ter beschikking gesteld zijn die investeringen in ventilatiesystemen kunnen ondersteunen. Vooreerst is er de corona-achtergestelde lening. In het kader van de coronaleningen staat vermeld dat die kunnen worden aangewend voor dringende concrete investeringen naar aanleiding van de veranderde werksituatie door het coronavirus, zoals bijvoorbeeld in het kader van aanpassingen aan de werking om verder te kunnen blijven werken of om te kunnen heropstarten. Investeringen in veiligheid, zoals in luchtreinigers of ventilatiesystemen, komen dus in aanmerking voor de financiering door middel van de coronalening.

Bovendien zal vanaf 31 mei de heropstartlening beschikbaar zijn, waarmee naast de aankoop van handelsgoederen of grondstoffen ook investeringen kunnen worden gefinancierd. De heropstartlening zal ook bij VLAIO kunnen worden aangevraagd.

Ten tweede lijkt het noodzakelijk om ondernemers die nu moeten investeren, de instrumenten aan te bieden die nu ter beschikking zijn en waarover beslissingen snel kunnen worden genomen. Een nieuw steuninstrument – of het nu een lening of subsidie is – vraagt een aanzienlijke doorlooptijd. De aanpak moet praktisch afgestemd worden met de betrokken sectoren, er moeten juridische teksten gemaakt worden, de Europese Commissie moet instemming geven, een internetapplicatie moet worden uitgewerkt enzovoort. Dat neemt meerdere maanden in beslag. Daarom vind ik het in deze fase niet aangewezen om nieuwe subsidiesystemen in het leven te roepen, maar we moeten wel bekijken hoe ventilatiesystemen prioritair meegenomen kunnen worden in de bestaande kanalen.

Bij de herstart van de economie moeten we de omslag maken naar financiële instrumenten, dit om budgettaire redenen, maar ook om enkel nog de levenskrachtige ondernemingen te steunen. Overigens omvatten de vermelde leningen nog

steeds een subsidie-element. Het gaat om supervoordelige rentevoorwaarden, die ook te kwalificeren zijn als staatssteun.

Mevrouw Gennez, ik ben het honderd procent eens met uw uitgangspunt. Er moet veel meer aandacht zijn voor ventilatie, maar momenteel ben ik niet gewonnen voor een fonds wegens de tijdsbesteding en omdat we al heel veel instrumenten hebben die we daarvoor kunnen gebruiken.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Dank u wel. Ik ben uiteraard blij dat u het belang van ventilatie onderkent, en dat u ook zegt dat we ons bestaand instrumentarium maximaal oriënteren of afstemmen op die ventilatie-investeringen. Het idee van een fonds komt eigenlijk niet van ons, van Vooruit. Het komt van Horeca Vlaanderen, bij monde van Matthias De Caluwe, de CEO. Het idee was dat we zo snel mogelijk moeten overschakelen van omzet- en inkomenscompensatie naar opstartsubsidie. Daar ben ik het eigenlijk wel mee eens. We kunnen niet eeuwig onze economie lamleggen, we kunnen niet eeuwig onze kappers en horeca gesloten houden. In die zin zijn die investeringen natuurlijk wel zeer nuttig, niet alleen vanuit het perspectief van de ondernemer, maar ook vanuit het perspectief van de consument. Er zijn mensen die vandaag misschien nog wat angstig zijn en voorzichtig, en zich – volledig terecht – nog niet in ruimtes willen begeven waarvan ze denken dat de kans op besmetting groter is. Wel, via CO_2-meters, via investeringen in binnenluchtkwaliteit kunnen de ondernemers ook aantonen: voel u rustig, op uw gemak, om bij ons te komen consumeren. Ik denk dat dat een win-win is, zowel voor ondernemer als voor consument.

Ik heb begrip voor uw argumenten als u zegt dat een nieuw fonds oprichten administratief veel tijd in beslag zal nemen. Eigenlijk heeft de invoering van de eerste beschermingsmaatregelen, en de ondersteuningsmaatregelen voor onze economie, getoond dat de dingen snel kunnen vooruitgaan als de politieke wil aanwezig is. Misschien is het een idee – ik redeneer gewoon mee met uw antwoord – om met de bestaande instrumenten, zoals de achtergestelde coronalening en de heropstartlening, het belang van ventilatie te viseren. Men kan een aantal sectoren informeren dat er snelle doorlooptijden mogelijk zullen zijn als die investeringen gevraagd worden. Dan hoef je helemaal niets nieuws op te richten, dan hoeft het ook niet lang te duren, dan moet je niet aanmelden bij Europa. Maar je hebt dan wel een communicatieve tool waarbij je aan een aantal sectoren kunt zeggen: ventilatie is belangrijk, en dit zijn de instrumenten die aangewend kunnen worden om uw patrimonium – letterlijk – op te frissen en zuurstof te geven, zodat uw onderneming op korte termijn kan opengaan. Misschien is dat een idee, misschien kunt u daarmee constructief aan de slag gaan.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wil zelf nog even kort tussenkomen. Het belang van ventilatie staat buiten kijf. Of een fonds nuttig of nodig is, durf ik te betwijfelen, om twee redenen. Er zijn de bestaande instrumenten, die de minister reeds aanhaalde. Maar er is ook bestaande regelgeving waaraan moet worden voldaan, ten aanzien van ruimtes waarin er gewerkt wordt – dat is federaal –, en ook op Vlaams niveau is met de EPB-regelgeving (energieprestatie en binnenklimaat) wel degelijk al een kader gecreëerd waaraan moet worden voldaan. Daaromtrent kan wel worden gesensibiliseerd. Misschien is er ook iets mogelijk binnen de bestaande instrumenten die vanuit het beleidsveld Energie worden aangereikt aan bedrijven. Je kunt bijvoorbeeld een ondersteuning krijgen voor een energieaudit van je bedrijf of van je werkplek. Door meer aandacht te geven aan ventilatie, in die studies en in die instrumenten, kan misschien hetzelfde doel worden bereikt zonder daarom een apart nieuw instrument in het leven te roepen.

Minister, misschien is het dus nuttig dat u ook met uw collega van Energie even het gesprek aangaat om te kijken of de instrumenten die zij ter beschikking heeft ten aanzien van bedrijven ook mee het verschil kunnen maken qua ventilatie.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor de aanvullingen.

De coronalening heeft hier eigenlijk op geanticipeerd. Matthias De Caluwe vraagt opstartsteun, maar er is al de opstartlening die daarvoor kan worden gebruikt. We zijn er dus klaar voor.

Waar ik het wel mee eens ben, is dat we een manier moeten zoeken om ventilatie mee in de spots te zetten. We kunnen perfect een ventilatieprogramma maken met de bestaande instrumenten zodat we aan de ondernemers kunnen laten weten wat ze waarvoor kunnen gebruiken.

Collega Bothuyne, ik ben zeker bereid om met mijn collega van Energie te praten, maar ik denk dat haar standpunt ook zal zijn dat er instrumenten bestaan. Ook de werkbaarheidscheque kan men perfect gebruiken om in de bedrijven een onderzoek te laten doen naar de begeleiding van een gezonde werkomgeving en gezonde lucht. Ook dat instrument kan men inzetten.

Collega Gennez, het is goed om in plaats van een ventilatiefonds rond ventilatie steuninstrumenten te bouwen. We kunnen een specifieke communicatie opzetten zodat ondernemingen weten op welke manier ze het kunnen aanpakken. De mogelijkheden zijn groter dan we beseffen. Ik vind het een betere aanpak dan opnieuw een apart fonds op te richten met nieuwe regelgeving enzovoort.

Ik hoop op die manier tegemoet te komen aan uw terechte bezorgdheid dat de investeringen in de bedrijven ook effectief gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Ik heb het daarnet gezegd: als de kat maar muizen vangt. Het maakt me niet zoveel uit welke kleur ze heeft of welk etiket ze heeft. Als we een goed overzicht zouden kunnen maken van de bestaande maatregelen, aan sensibilisering doen bij de bedrijven, instrumenten kunnen aanreiken die de investeringen op gang brengen, dan ben ik zeer tevreden.

Tijdens de hoorzitting hebben we met z'n allen kunnen horen dat specialisten aangeven dat men niet enkel een ventilatiesysteem moet hebben of dat er ergens een regelgeving in een besluit staat, maar dat dit wel moet worden gerespecteerd. Uit onderzoek blijkt toch dat de binnenluchtkwaliteitsnormen die in de verschillende besluiten staan, niet altijd worden gehaald. In die zin zijn sensibilisering en bewustwording zeer belangrijk.

Ik ben blij dat de Vlaamse Regering er een speerpunt van wil maken en gerichte communicatie wil doen. Ik hoop dat op die manier de omslag kan worden gemaakt naar een betere binnenluchtkwaliteit in alle publiek toegankelijke infrastructuur. Als het instrumentarium van het bevoegdheidsdomein Energie erbij kan, heel graag. Een zo volledig mogelijke portfolio en gerichte communicatie naar de sectoren, en zelfs een samenwerking met de sectoren, zou een goede zaak zijn om een betere binnenluchtkwaliteit in het patrimonium te garanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerking van lokale besturen met Dyzo vzw ten behoeve van ondernemers in moeilijkheden
– 3363 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, op woensdag 19 mei hebben we het in de plenaire vergadering al gehad over Dyzo. Ik ga dus niet herhalen wat er al gezegd is.

Dyzo is een organisatie die me heel nauw aan het hart ligt, ook collega De Rudder trouwens. We hebben op de Dag van de Vrijwilliger samen met twee mensen van Dyzo een vijftiental vrijwilligers van Dyzo in de bloemetjes gezet. Het waren zeer verschillende mensen: iemand met een boekhoudkantoor, iemand die lang een kmo in de maakindustrie had geleid. Er was zelfs iemand die leefflooncliënte is en toch vrijwilligerswerk deed voor Dyzo. Het is dus eigenlijk een fantastisch netwerk van mensen met een hart voor ondernemers en in het bijzonder voor ondernemers die het moeilijk hebben.

Ik denk dat het zeker vandaag actueler is dan ooit. Ik heb het gisteren nog gehad over het aantal depressies en burn-outs bij ondernemers dat gigantisch toeneemt. De minister heeft daarop heel terecht opgezegd dat daarbij niet enkel het financiële speelt maar ook een stuk het mentale.

Als ik in de cijfers duik, dan zie ik dat er toch al een pak gemeenten een samenwerkingsakkoord met Dyzo hebben afgesloten. Ik heb mijn ingediende vraag niet bij mij maar ik dacht dat het er zeker meer dan 120 waren. 30 ervan organiseren ook een zitdag met Dyzo. Het aantal Dyzodossiers, of de mate waarin ondernemers in moeilijkheden Dyzo vinden, is groot in gemeenten die een zitdag hebben.

Ik vat mijn vragen heel kort samen. Minister, u zei gisteren ook al in de plenaire vergadering dat u de samenwerking met Dyzo versterkt, zowel in middelen als inhoudelijk. Kunt u dat wat concreter toelichten? Mijn tweede vraag gaat over de vaststelling dat waar er een samenwerkingsakkoord en een zitdag met Dyzo is, de ondernemers gemakkelijker de weg vinden naar Dyzo. Kunnen we dat niet nog meer versterken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) maakt de dienstverlening van Dyzo op verschillende manieren bekend bij de lokale besturen en de andere belanghebbenden. Daarover hadden wij het gisteren in de plenaire vergadering al twee keer. Ten eerste organiseert VLAIO, samen met de VVSG, thematische overlegtafels. Eind maart was er zo'n overlegtafel rond 'ondernemers in moeilijkheden', waar Dyzo zijn dienstverlening naar de gemeenten heeft voorgesteld. Dat thema zal nog enkele keren hernomen worden. Vooral de grotere steden en gemeenten tonen interesse daarin. Daar kom ik in mijn antwoord op uw tweede vraag nog op terug.

Ten tweede organiseert VLAIO binnenkort een reeks online infosessies voor de partners van het VLAIO Netwerk. In een van die sessies zal ook Dyzo zich voorstellen. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) zal die reeks infosessies ook bij de lokale besturen bekendmaken. Ten derde heeft VLAIO een samenwerking met de Federatie Vrije Beroepen om informatiedoorstroming te or-

ganiseren naar boekhouders en accountants. In het kader van de huidige economische situatie is het aangewezen dat ook Dyzo daar kan aan bod komen. Tenslotte bevat de VLAIO-website een duidelijke overzichtspagina met informatie en verwijzingen naar ondersteunende organisaties voor ondernemers in moeilijkheden. Daarnaast bevat de website een doorzoekbare databank met een zeer uitgebreid overzicht van alle begeleidingsinitiatieven. Dyzo is zowel op deze overzichtspagina als in die databank opgenomen. Beide werden vorig jaar nog toegelicht aan de lokale besturen.

Het zijn natuurlijk de steden en gemeenten zelf die uiteindelijk autonoom moeten beslissen of en hoe zij met Dyzo samenwerken en een bijdrage leveren in de kosten. Daarbij is het deel van de opdracht van Dyzo om zelf, met de kwaliteit van zijn dienstverlening, lokale besturen te overtuigen om samen te werken. Dyzo biedt daarbij verschillende samenwerkingsmogelijkheden aan: op dossierbasis, met een structureel samenwerkingsakkoord of met een samenwerkingsakkoord en een maandelijkse zitdag.

Ik vind dat Dyzo daar supersuccesvol in is: elk jaar stijgt het aantal steden en gemeenten die een vorm van samenwerking met Dyzo hebben. Wij zien dus dat er meer en meer steden en gemeenten zijn die met Dyzo een samenwerkingsovereenkomst sluiten. Ik geef u even de cijfers. In 2015 waren er 74. Dit jaar zijn dat er 143. In totaal werken vandaag 206 van de 300 Vlaamse lokale besturen samen met Dyzo, met of zonder samenwerkingsovereenkomst. Dat zijn dus uitstekende cijfers. Je voelt dat de dienstverlening van Dyzo heel erg op prijs gesteld wordt. Dat is ook de reden waarom ik tijdelijk de werkingsmiddelen van Dyzo heb verhoogd tijdens de coronacrisis. De verhoging bedroeg 120.000 euro in 2020. Concreet betekent dit dat ze vroeger 585.000 euro kregen, en dat dat nu gestegen is tot 710.000 euro.

De redenen waarom steden en gemeenten ervoor kiezen om geen samenwerking met Dyzo aan te gaan, zijn soms de beperkte grootte van de gemeente, de kostprijs en het feit dat gemeentelijke ambtenaren Economie nog onvoldoende bekend zijn met Dyzo of hoe ze moeten omgaan met ondernemers in moeilijkheden, wat jammer is. VLAIO heeft ook al vastgesteld heeft dat een lokale ambtenaar Economie soms niet op de hoogte is van het feit dat het eigen OCMW een samenwerking met Dyzo heeft. Intern zijn er dus soms ook nog moeilijkheden in de lokale besturen.

Sommige lokale besturen geven ook te kennen dat ze bijna nooit in contact komen met zelfstandigen in moeilijkheden. Ik kan me dat niet voorstellen, maar dat wordt soms zo meegedeeld. Gelukkig vinden ondernemers in moeilijkheden steeds vaker de weg naar Dyzo.

Intern bij de lokale besturen en OCMW's is er zeker marge voor verbetering op het vlak van de bekendheid. Daarom wordt er via de VLAIO-website, infosessies en overlegtafels ook permanent verder getimmerd aan de kennis van lokale besturen van de werking van Dyzo.

Wat betreft de evaluatie, zijn de cijfers uit de jaarverslagen van Dyzo heel positief. Elk jaar stijgt het aantal lokale besturen dat samenwerkt. De lokale besturen bestellen ook regelmatig opleidingen bij Dyzo, bijvoorbeeld over de faillissementswetgeving of de sociale zekerheid voor zelfstandigen.

De lokale besturen doen een beroep op Dyzo omdat ze daar zelf duidelijk een meerwaarde in zien. Dyzo biedt een dienstverlening op maat aan een doelgroep met een specifiek statuut en regelgevend kader. Bij de ambtenaren van de lokale besturen moet nog een beetje aan de vertrouwdheid met Dyzo worden gewerkt.

Veelzeggend is dat er geen lokale besturen zijn die hun samenwerking met Dyzo stopgezet hebben. Wel zijn er een aantal lokale besturen die kiezen voor een andere vorm van samenwerking. Dat is geen probleem want dat is een autonome beslissing.

Voor mij moet Dyzo nog een sprong maken op het vlak van de bekendheid. Ook de lokale besturen kunnen nog een sprong maken op het vlak van de vertrouwdheid. Ik zal de huidige werking van Dyzo met veel enthousiasme voortzetten. Het vrijwilligerswerk is bij Dyzo heel belangrijk. Een ondernemer die een faillissement achter de rug heeft, weet als geen ander wat dat wil zeggen voor een persoon en zijn familie. We betrekken die daar nauw bij om goede getuigenissen te hebben.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik kan alleen maar heel eerbiedig het hoofd buigen en zeggen dat het heel mooi is wat hier gebeurt, zowel wat betreft de minister als wat betreft de mensen van Dyzo. Ik denk dat we onvoldoende kunnen inschatten hoe belangrijk het werk van die mensen op het terrein is. Het profiel van die mensen is ook heel belangrijk. De minister zei het zelf. Dat zijn mensen die zelf ondernemer zijn geweest of die al moeilijkheden hebben gehad. Niemand is beter geplaatst om een ondernemer in moeilijkheden te begrijpen en te begeleiden dan die mensen. Ze verdienen een eerbetoon van ons allen. Ik ben heel tevreden dat het aantal gemeenten dat met Dyzo samenwerkt, zo fors is gestegen. Het is goed dat het aantal zitdagen dertig bedraagt. Ik hoop dat dat ook zal stijgen. U ziet daar ook dat het werkt.

Ik heb een praktisch voorstel voor de leden van de commissie en in het bijzonder voor de voorzitter. Het zou interessant zijn om een aantal vrijwilligers van Dyzo in de commissie te horen. Ze kunnen getuigen hoe ze vandaag werken en een aantal aanbevelingen geven aan de parlementsleden voor het nemen van initiatieven om ondernemers in moeilijkheden extra te ondersteunen, naast uiteraard het ondersteunen van een organisatie als Dyzo. In de vorige legislatuur heb ik meegewerkt aan een decreet waar we de verzekering gewaarborgd wonen doorgetrokken hebben voor zelfstandigen. Dergelijke zaken komen voort uit signalen van de vrijwilligers van Dyzo. In die zin heb ik geen bijkomende vraag aan de minister, maar wel aan de voorzitter. Is het goed om een hoorzitting met de mensen van Dyzo te plannen?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Dank u wel, collega Ronse, voor deze interessante vraag. Wij ondersteunen uiteraard ook ten volle de werking van Dyzo, die de komende maanden naar alle waarschijnlijkheid van groot belang zal zijn. Minister, u zei al dat u vorig jaar de steun verhoogd hebt, zodat Dyzo extra capaciteit kan uitbouwen om ons bij te staan in deze barre tijden. De steunmaatregelen zorgen ervoor dat heel wat ondernemingen uit de moeilijkheden blijven, of minstens dat de moeilijkheden beheersbaar blijven. We hopen natuurlijk allemaal dat zoveel mogelijk zaken een succesvolle doorstart zullen kunnen maken, maar het valt te verwachten dat sommigen daarbij toch wel enige ondersteuning nodig zullen hebben.

In het verleden is gebleken dat Dyzo erin geslaagd is om veel ondernemingen te behoeden voor een faillissement, ook al behoort dat niet tot de originele kerntaken van Dyzo. Het lijkt me dat elk lokaal bestuur baat kan hebben bij het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst, zeker als ik lees dat de voornaamste reden om dat niet te doen onder andere de kostprijs is, naast de overtuiging dat maar weinig ondernemers er nood aan hebben en de overtuiging dat de ondernemers in moeilijkheden er zelf wel uit zullen geraken. Zeker in deze periode lijken deze redenen me weinig overtuigend. Ik was dan ook blij te horen dat we in de mooiste provincie

van Vlaanderen, namelijk West-Vlaanderen, koploper zijn qua aantal gemeenten met een samenwerkingsakkoord met Dyzo. Ik hoop dat het voor andere provincies ook een aanmoediging kan zijn om hier verder hard werk van te maken.

Ik heb nog een bijkomende vraag, minister. Werden de middelen die voorzien waren, ondertussen ook effectief omgezet in extra capaciteit?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, ik vind Dyzo een prachtig initiatief. Ik vind het top dat wij dat kunnen aanbieden. Het is ook broodnodig dat wij dat kunnen aanbieden. Maar ik denk dat er hier toch wel iets vergeten wordt. Het is voor een particulier in moeilijkheden al moeilijk om naar het OCMW te stappen, laat staan voor een zelfstandige. Ook voor een zelfstandige is het moeilijk om hulp te zoeken. Voor financiële hulp kan een zelfstandige meestal wel terecht bij zijn boekhouder, maar voor het juridische, psychologische en emotionele aspect is het moeilijk om de stap te zetten. Ik vind Dyzo daarvoor top. Maar ik denk dat het nog te weinig bekend is. Ik denk dat we moeten werken aan die bekendmaking van Dyzo, maar ook dat we daarvoor de juiste kanalen moeten aanspreken.

Dat zijn niet alleen de lokale besturen, dat zijn bijvoorbeeld ook de dokterskabinetten. Want als je als zelfstandige in moeilijkheden zit, dan gaat dat natuurlijk spelen op je emoties en dan kom je op den duur terecht in een depressie of in een burn-out. De eerste plaats waar je dit ter sprake brengt, is bij je dokter. Ik denk ook dat het de taak is van een dokter om door te verwijzen naar instanties die daarbij kunnen begeleiden. Ik denk dat we er als overheid op moeten inspelen om Dyzo beter bekend te maken bij de juiste personen, die kunnen doorverwijzen. Want als zelfstandige met problemen ga je niet zomaar naar een lokaal bestuur of een OCMW stappen. Dat doe je niet. Daarvoor is de fierheid van een zelfstandig ondernemer te groot. Ik denk dat daar ook een grote rol weggelegd is voor de artsen. Er kunnen er nog andere zijn, natuurlijk. Maar ik denk dat we daar vooral aan moeten werken. Bijkomende vragen heb ik niet, ik wou vooral deze bedenking uiten over de communicatie via andere kanalen.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Die communicatie is inderdaad essentieel. Daarom is het ook zo belangrijk om lokale besturen mee te krijgen. Maar ook andere actoren, zoals artsen, kunnen een heel belangrijk doorverwijzingskanaal zijn voor Dyzo.

Ik wil nog kort ingaan op de suggestie van collega Ronse. We kunnen eens bekijken met de mensen van Dyzo om later dit jaar eens een hoorzitting of een ander contactmoment te organiseren, zowel met Dyzo als met andere organisaties die werken met vrijwilligers. Dat kan wel interessant zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Ik heb me er misschien niet mee te bemoeien, maar ik ga het toch doen. Ik denk dat het idee van een hoorzitting zeer goed is. Er is een grote vrees bij onze ondernemers voor toenemende faillissementen. Dan is het goed dat een organisatie als Dyzo, met mensen die heel veel ervaring hebben, via het parlement eens in de publieke ruimte komen. Ik vind dat dus een heel goed idee.

Collega Vanryckeghem, Dyzo werkt ook aan de doorstart van de ondernemer of de oriëntatie naar een andere job, als werknemer, maar ook als zelfstandige. We hebben, zoals ik al zei, extra middelen toegekend, maar ik heb ook nog 150.000 euro extra uitgetrokken via het Brexit-actieplan. Die middelen worden heel binnenkort vrijgemaakt. Die zijn ook bestemd voor extra werknemers, extra vte's. Ik had dat nog niet gezegd in het eerste antwoord.

Collega Malfroot, eigenlijk verwijst u hier perfect naar wat ik gisteren in de plenaire vergadering heb gezegd, namelijk dat voor mij de informatie over de werking van Dyzo ook in de dokterskabinetten zou moeten liggen. Mensen zitten daar vaak te wachten en lezen dan van alles. We hadden het gisteren in de plenaire vergadering over de psychische problemen en de burn-outs die nakende zijn. Dan is het goed dat je weet dat zo'n organisatie bestaat, dat je ook met die dingen bij hen aan de slag kunt. Hetzelfde geldt echter ook voor de boekhouders, bijvoorbeeld, of andere personen die vaak in de omgeving van een ondernemer komen.

Die bekendheid van Dyzo was het grootste werkpunt voor mij in het antwoord op de vraag van collega Ronse. Niemand twijfelt immers aan het belang, maar dit moet bekend zijn. Als ik dan hoor dat de schepen van Lokale Economie van sommige gemeentebesturen niet weet dat het OCMW een samenwerkingsovereenkomst heeft met Dyzo, dan vraag ik me af hoe dat nu in godsnaam mogelijk is. Er is dus niet alleen voor Dyzo zelf en voor mij als minister werk wat de bekendmaking betreft. Ook voor onze lokale besturen intern is er wel wat werk aan de winkel.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik denk dat ik namens alle collega's mag spreken, en zelfs ook namens de minister, als ik zeg aan de ondernemers die het vandaag moeilijk hebben, mentaal, maar ook financieel, dat wij hen niet vergeten zijn. Integendeel, wij zullen er vandaag meer dan ooit voor hen zijn. Wij gaan ervoor zorgen dat ze toegang hebben tot alle mogelijke mensen en diensten om er opnieuw bovenop te komen. Ik denk dat dat onze allerallergrootste prioriteit is. Zij zijn immers de mensen die welvaart willen creëren, die risico's hebben genomen.

Ik vind trouwens dat mensen die falen, mensen zijn die na hun falen doorgaans veel sterker zijn dan wie nog nooit heeft gefaald. Falen mag dus absoluut geen schaamtegevoel geven. Integendeel, het moet eigenlijk iets zijn waar men fier op is: men kan zeggen dat men heeft gefaald, maar dat men erbovenop is gekomen. Ik denk dat ik namens alle collega's spreek als ik zeg dat we al die mensen de hand zullen reiken en dat we er samen sterker door zullen komen. Minister, ik bedank u alleszins omdat u kosten noch moeite en middelen spaart om daaraan mee te helpen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaike De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het perspectief en de aanpak voor ondernemingen tijdens de komende maanden in het kader van het Zomerplan
– 3380 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, stilaan zijn er een aantal versoepelingen vastgelegd. Op 8 mei was er de eerste. Dat stond in ieders agenda genoteerd. Het was ook een heel symbolisch moment, een soort keerpunt, een start wat het krijgen van meer vrijheid betreft, maar ook een start voor veel ondernemingen om opnieuw te gaan ondernemen. Ik ben zeer blij dat we nu het ergste achter de rug hebben. We verwachten dus dat vanaf nu onze ondernemingen en onze ondernemers stapsgewijs zullen kunnen heropstarten.

De vaccinatiegraad is daarbij natuurlijk een belangrijk element, maar ook wat dat betreft, kunnen we stilletjesaan positief zijn. We zien toch dat er een mooie vooruitgang is. Heel wat mensen hebben ondertussen toch al hun eerst inspuiting gekregen.

Er werden protocollen uitgewerkt om in veilige omstandigheden verdere versoepelingen mogelijk te maken.

De Vlaamse overheid, de Vlaamse Regering, heeft een brede waaier aan steunmaatregelen uitgewerkt. Die waren ook broodnodig. Die hebben hun nut bewezen. Gedurende de pandemie zijn die ook aangepast en veel specifieker en veel gerichter geworden. Dankzij de interventie van de overheid konden veel ondernemingen deze moeilijke maanden doorkomen. Het belang daarvan valt eigenlijk niet te beschrijven. De afgelopen maanden kregen we echter een vertekend beeld van de toestand van onze ondernemingen. Het aantal faillissementen is laag, maar we moeten nu gaan bekijken, als die versoepelingen er komen, welke impact dat heeft op de faillissementen zelf.

Ik sprak onlangs nog met iemand van een groot boekhoudkantoor, die zei dat ze het al zien en dat we ons toch zorgen moeten maken en het blijvend moeten opvolgen. Het is belangrijk dat de afbouw van de steunmaatregelen op een zeer doordachte manier gebeurt. Daarom wil ik u nu al een aantal vragen stellen, minister.

Hoe worden de protocollen verder opgevolgd en geëvalueerd? Wordt er proactief gewerkt aan protocollen voor verdere versoepelingen? Hoe kunnen het stappenplan en de veiligheidsprotocollen worden aangescherpt om beter in te spelen op de steeds wijzigende omstandigheden? Staan die voor alle sectoren op punt? Wat zult u daarvoor doen? Het is natuurlijk ook zeer belangrijk dat de protocollen al een tijdje op voorhand op punt staan, zodat de ondernemers aan die protocollen kunnen voldoen.

Hoe zullen de steunmaatregelen verder evolueren? Momenteel kunnen horecazaken die het terras openen, steunmaatregelen ontvangen, maar hoelang zal dat duren? Op welke manier wordt aan die overgangsmaatregelen gewerkt? Hoe zorgen we ervoor dat de steunmaatregelen voldoende activerend zijn om de deuren te openen en dus weer volledig aan de slag te gaan en een boost te geven aan onze economie?

Hebt u een algemeen zicht op de leefbaarheid en de weerbaarheid van de horeca? Hoe is de sector de coronamaanden doorgekomen? Raken de vacatures in de horeca ingevuld? Hoe evalueert u de mobiele opleidingen die worden aangeboden?

En we hebben het heel vaak over de horeca, maar ik hoor dat er ook aan de toeleveranciers van de horeca heel wat aandacht zal moeten worden besteed. Want ook die zitten natuurlijk al een jaar in de problemen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, zoals u weet, zijn de diverse sectoren op dit ogenblik bezig de protocollen af te stemmen op de beslissingen van het Overlegcomité van 11 mei. De afronding van die protocollen kan gebeuren op het moment dat ook het federale ministerieel besluit gepubliceerd is. Dat moment is ook nakende. Hoe rapper, hoe liever.

Binnen de sector economie wordt op heel regelmatige basis overleg gepleegd met de deelsectoren. Het horecaprotocol moet formeel gevalideerd worden door de bevoegde federale ministers Dermagne en Clarinval. Het is nog niet helemaal duidelijk of er een apart protocol voor kermissen komt. Tijdens de eerste lockdown zijn

de voorwaarden opgenomen in het ministerieel besluit en de generieke gids 'veilige handel'. Die piste geniet de voorkeur van de kermissector, maar het is nog niet helemaal duidelijk of dat zo zal gaan. We zijn daar volop in overleg en we proberen dat goed te sturen.

Op 23 april heeft de Vlaamse Regering de verderzetting voor mei en juni principieel goedgekeurd. Dat ligt dus vast. Ik ga daar, zoals ik gisteren gezegd heb, vrijdag mee naar de ministerraad van de Vlaamse Regering. Ook restaurants en cafés die gedeeltelijk weer openen met terras vanaf 8 mei, hebben nog 10 procent steun op de omzet van de referteperiode, zonder omzetdaling te moeten aantonen. Die regeling is van toepassing tot 9 juni, dus tot op de dag dat de binnenruimtes opengaan.

In de exitstrategie van het Overlegcomité is 9 juni in het vooruitzicht gesteld voor de volledige heropening. Horecazaken die in de opstartmaand juni toch nog zouden kampen met een omzetverlies van 60 procent, kunnen nog altijd een beroep doen op het Vlaams Beschermingsmechanisme. Maar ik ga er eigenlijk van uit dat het merendeel van de horecazaken het bij de volledige opstart veel beter zal doen. De cijfers uit de eerste lockdown bewijzen dat de horeca toen massaal bezocht werd vanaf het moment dat het weer mocht. En als ik nu de voorbije week 's avonds eender waar passeerde met de auto, regen of geen regen, zaten de mensen op de terrasjes te eten of te drinken. Dat is wel speciaal om te zien, met regenvestjes en truien. Zelfs het slechte weer houdt de mensen niet tegen om onze horeca een hart onder de riem te steken, maar natuurlijk ook zichzelf een plezier te doen.

Wat de leefbaarheid en de weerbaarheid betreft, is de horecasector traditioneel een faillissementsgevoelige sector, maar het is ook een sector die vrij snel herleeft na een periode van crisis. Een horecazaak starten kan op een laagdrempelige manier. Ook tijdens de coronacrisis werden er nieuwe horecazaken opgestart. In 2020 werden in Vlaanderen 2912 nieuwe horecabedrijven opgericht. Dat is weliswaar een daling met 12 procent ten opzichte van 2019 maar het is toch bijzonder dat er ook nieuwe zaken zijn gestart. In de eerste twee maanden van 2021 werden ondertussen ook al 602 starters in de horeca genoteerd.

Er is een ERMG-enquête (Economic Risk Management Group) gehouden naar de situatie op 20 april toen de terrassen nog niet open waren. Daar zien we dat de omzetdaling gemiddeld 67 procent is. Dat is ongeveer hetzelfde cijfer als tijdens de lockdown in oktober 2020. Iets meer dan een kwart van de respondenten geeft aan een hoog risico te hebben op faillissement, 48 procent zegt dat er een dringende nood is aan bijkomende liquiditeiten en 21 procent verwacht dat de werkgelegenheid zal afnemen met 14 procent. Wanneer men die enquête nu zou afnemen, zou het kunnen dat die cijfers alweer veranderd zijn. Op het moment van de enquête was er nog maar weinig perspectief maar we hebben natuurlijk wel zuurstof gegeven met onze steunmaatregelen.

Welke nieuwe evenwichten of onevenwichten de recente evoluties zullen teweegbrengen, is op dit ogenblik moeilijk te voorspellen. Maar ik merk wel een heel forse stijging van het aantal vacatures dat aan VDAB wordt gemeld. Ik kan nog niet zeggen dat dit al representatief is omdat de sector nog altijd niet volledig open is. We hebben ook al artikels gezien waaruit blijkt dat men op zoek is naar personeel voor in de zomer. Het zou dus wel eens kunnen dat het een heel goede zomer wordt maar dat is nog koffiedik kijken.

Wat de nieuwe instroom van werknemers betreft, hebben we samen met VDAB en Horeca Forma een actieplan voor de horeca opgesteld. Een van de onderdelen van het actieplan is een mobiele opleidingsunit/truck. Die zit nu in de ontwerpfase maar ik hoop die zeer snel te kunnen uitrijden. Dit is toe te juichen omdat men zo oplei-

ding ter plaatste gaat geven, waarbij wordt ingezet op basistechnieken en vervolgopleiding op de werkplek zelf, bijvoorbeeld via de individuele beroepsopleiding (IBO).

Daarnaast kunnen ook lokale besturen een rol spelen. Velen hebben de terrasruimte plots verdubbeld, waardoor er meer personeel nodig is.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad zo dat het heel moeilijk in te schatten is wat de toekomst zal brengen, zeker wanneer de horecasector opnieuw mag openen. We hebben het er al vaak over gehad en ik weet dat u en de Vlaamse Regering veel tijd en energie steken in die protocollen en het opvolgen daarvan maar we weten natuurlijk allemaal dat die niet altijd allemaal eenduidig waren. Er waren soms last minute nog wijzigingen waardoor de horeca zich last minute nog moet aanpassen of zich zorgen maakt over de vraag of ze zullen kunnen starten op de manier waarop ze zich hebben voorbereid.

9 juni zal er sneller zijn dan we verwachten. Ik wil u vragen om dat goed op te volgen en er bij de federale collega's op aan te dringen om dat MB zo snel mogelijk af te kloppen. U zegt zelf: hoe sneller hoe beter. Des te sneller kunnen onze horecasector en de andere sectoren zoals de foorkramers hun plannen maken en zich voorbereiden.

U zegt dat er momenteel nog veel onduidelijkheid is voor de foorkramers. Ook daar is het belangrijk om snel duidelijkheid te krijgen. Die mensen staan te popelen om opnieuw te starten en willen dat op een correcte manier doen. Ze willen daar bepaalde investeringen in doen en zich aanpassen en we moeten hun dan ook de kans geven om dat op voorhand te doen. Het is sowieso een zeer stresserende periode geweest voor al wie onderneemt. Geef hun dus eventjes wat speelruimte om zich daaraan aan te passen.

Ik hoop dat de heropstart en de heropleving van de horeca vlot gaat, dat dit inderdaad een weerbare sector is en dat we binnenkort het zomerse weer hebben dat past bij een Zomerplan om volledig voor de terrasjes te kunnen gaan in mooie omstandigheden.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, de horeca is opnieuw open en we hebben daar allemaal al van genoten. Ik denk dat de cafés het op dit ogenblik wel redelijk goed doen. Voor de restaurants ligt het moeilijker, want het is moeilijk om een volledige warme kaart aan te bieden als ze niet weten welk weer het zal zijn en of er volk zal komen. Ik vind wel dat ze er redelijk creatief mee omspringen en de kaart goed beperken tot tapasplanken en dergelijke meer. Ze zijn, zoals altijd, creatief en ze doen dat goed.

Met het oog op de volledige heropening moet er op het Overlegcomité wel duidelijkheid geschapen worden over de saga van de plexischermen. Het is te gek voor woorden: de ene dag mag het wel, de andere dag niet en staat het niet in het ministerieel besluit. We hebben de horeca-uitbaters doen investeren in plexischermen met de bedoeling om de mensen binnen op een veilige afstand van elkaar te kunnen houden. Dan hoort men dat die plexischermen niet mogen en ook nu is er opnieuw onduidelijkheid over. Ik wil erop aandringen dat u dat meeneemt naar het Overlegcomité zodat tegen de volledige heropening duidelijk is hoe de horeca zich binnen goed kan organiseren om zoveel mogelijk mensen te kunnen bedienen.

Met betrekking tot de kermissen wil ik mevrouw De Vreese bijtreden, want er is inderdaad nog veel onduidelijkheid over. De sector is verontwaardigd dat de pretten dierenparken wel open mogen, maar dat kermissen nog niet kunnen plaatsvinden. Daar moet ook nog het een en het ander over worden uitgeklaard. Ik hoop dat het snel opgelost wordt zodat we opnieuw op een normale manier naar de Sinksenfoor kunnen gaan, dat we deze zomer kunnen genieten van een kermis en dat er buitenactiviteiten mogelijk zullen zijn. Ik zou iedereen over dezelfde kam willen scheren en zorgen voor een gelijk speelveld.

Ik heb nog een laatste punt met betrekking tot het horecapersoneel. De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat ook de horeca gedigitaliseerd is. Heel veel horecazaken zijn ondertussen overgestapt naar online bestellingen, hebben hun stock en kassasysteem aangepast zodat de inzet van hun personeel beter afgestemd kan worden op drukkere periodes. Ik denk dat daar ook een rol voor het onderwijs is weggelegd. De horecaopleidingen moeten herzien worden. Misschien kan er een samenwerking ontstaan met Horeca Vlaanderen om kennis te delen met de onderwijssector om de horecaopleidingen aan te passen aan de nieuwe normen waarin we momenteel werken.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, uiteraard zijn protocollen belangrijk en is het belangrijk om snel duidelijkheid te krijgen. Ook het snel openen is voor heel veel sectoren belangrijk. Of Sinksenfoor haalbaar is, weet ik niet want dat is heel binnenkort. In de zomer moet wel heel wat mogelijk zijn.

In welke mate zijn er afspraken gemaakt om in de loop van de komende weken en maanden de protocollen aan te passen en te evalueren aan de hand van de covidsituatie?

De bedoeling van het Overlegcomité was nu om een doorkijk te geven voor de hele zomer, protocollen te maken voor de hele zomer. Maar stel dat bijvoorbeeld midden juli de covidsituatie aanzienlijk verder verbeterd – of verslechterd – zou zijn, wat zijn dan de afspraken om eventueel protocollen en maatregelen aan te passen in functie van een eventuele verbetering? Of is het hoe dan ook de bedoeling dat het protocol, dat bijvoorbeeld voor de eventsector binnenkort verwacht wordt, de hele zomer wordt aangehouden? Zijn daar nu al regels voor vastgelegd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel. Uiteraard, collega Bothuyne, zijn de protocollen die nu gemaakt worden bedoeld om over de hele zomer te werken, tot op het moment van de totale vrijheid. Daarvoor is de datum voorlopig vastgeklikt op 1 september. U weet dat de vaccinaties ook aan een heel hoog tempo verderlopen. We gaan er dus van uit dat stapsgewijs ook het normale leven weer hervat kan worden, al zal het natuurlijk nooit meer helemaal hetzelfde zijn als vroeger.

Ik was wat verrast over de opmerkingen rond de kermissen. Als er één sector is die ik dicht bij mij hou, dan zijn het wel de kermissen. Dat is vanuit een nostalgie naar mijn jeugd, maar ook omdat ik weet dat dat een kleine groep van mensen is, die keihard werkt, en die maar een klein seizoen heeft om omzet te draaien. In de winter ligt het sowieso stil, want dan zijn er geen kermissen. Er is eigenlijk niet veel duidelijkheid voor hen. Ik heb zelfs – omdat ik er zo bij betrokken ben – samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de lokale besturen deze week al een webinar gegeven voor alle lokale besturen om toelichting te geven over de beslissingen van het Overlegcomité, om de regels goed uit te leggen aan de lokale besturen. De kermismensen zaten trouwens mee in die webinar. Eigenlijk was die webinar vooral bedoeld om lokale besturen te stimuleren om toch kermissen toe te laten, want, collega Malfroot, en ook collega De Vreese, als het lokale bestuur er niet in meegaat dan hebben die kermissen niets! Je hebt altijd een toelating nodig om een kermis te doen. Vandaar dat we deze week – zelfs al is dat ministerieel besluit (MB) er nog niet – al onze webinar gedaan hebben en gevraagd hebben om te kijken hoe men kermissen kan toelaten.

Ik weet wel dat de lokale besturen het heel druk hebben met corona en met al de uitdagingen en de vaccinaties, maar we hebben gevraagd om toch mild te zijn. Dat brengt voor mij ook ontspanning. Kleine kermissen, grote kermissen: mensen doen dat graag. Ze hebben vorig jaar ook bewezen dat ze superveilig kunnen werken. We hebben wel gezegd dat de regels pas definitief kunnen werken als het MB er is. Als het MB geen bijkomend protocol kermis vraagt dan hoeft dat voor mij ook niet. De sector is daarvoor ook geen vragende partij omdat in de eerste lockdown de regels voor de ambulante handel opgenomen zijn in het MB én in de generieke gids voor veilige handel. Er is dus eigenlijk niets extra nodig. Zij weten wat ze moeten doen, ze hebben er ervaring mee van de vorige keer dat ze open mochten. Ik heb ook zelf zo'n kermis bezocht. Ik vind dat dat supergoed georganiseerd is. Ze kennen ook de datum om opnieuw van start te gaan, maar het is van belang dat de lokale besturen hen de toelating geven.

Dan het element in verband met het 'binnenprotocol', collega De Vreese. Ik ben absoluut akkoord. Horeca Vlaanderen heeft ons gezegd dat men deze week nog met het coronacommissariaat aan tafel zit over het binnenprotocol. Dan zal ook de zaak van het plexiglas nog bekeken worden. Ik was zelf – dat hebben jullie gezien – superongelukkig over de communicatie die zo laat kwam. Er was blijkbaar een foutje geslopen in het protocol, en dat was al naar iedereen rondgestuurd, enfin, u hebt het ook kunnen lezen. Het is niet uitgesloten – zeker buiten – dat plexiglas mogelijk is, maar ik zal me nu van verder commentaar onthouden omdat het overleg daarover deze week loopt. Tegen het einde van deze week zou dat ook uitgeklaard moeten zijn.

Er is nog een beetje onduidelijkheid, maar het is zichzelf aan het oplossen en ik hoop ook samen met de warme pleitbezorgers hier dat we straks naar een goede kermiszomer kunnen gaan. En ik zie dat collega Vanryckeghem zijn duim opsteekt. Hij houdt ook van onze kermissen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ja, minister, wij hebben in Brugge onze Meifoor dit jaar opnieuw gemist. Het is een jaarlijkse traditie om daar met onze familie naartoe te gaan. Dus inderdaad, we verlangen daar wel naar.

Minister, ik vind het fijn om te horen dat u de sector heel dicht bij u houdt en er voldoende mee communiceert. Dat is zeer belangrijk.

Ik wees eigenlijk op iets wat u zelf had gezegd, namelijk dat er nog onduidelijkheid is voor de sector omdat we nog niet weten of er al dan niet een apart protocol komt. Ik vind dat daarover snel duidelijkheid moet komen.

Ook lokaal zullen we de sector verdedigen. Ons bestuur in Brugge zal de foorkramers zeker perspectief geven. Ik denk dat zeer veel burgemeesters daar zeker voor open staan omdat ze weten wat het voor hun burgers betekent.

Voor de rest heb ik geen verdere opmerkingen of vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting door Voka van digitale hubs in elke Vlaamse provincie
– 3411 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) heeft in samenwerking met het Europees fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) het initiatief genomen om in elke Vlaamse provincie een digitale hub op te richten. Deze hubs zijn gevestigd in regionale Voka-kantoren waar een ondernemer terecht kan met vragen over digitalisering en in het bijzonder over nieuwe datagedreven digitale technologieën.

De Voka DigiHub richt zich naar kmo's die vragen hebben rond de integratie van digitale toepassingen in de onderneming en die specifiek op zoek zijn naar advies, begeleiding en testinfrastructuur. Met deze ondersteuning kan een kmo op een eenvoudige en begeleide wijze toegang krijgen tot aanwezige testinfrastructuur bij een van de 28 kennisinstellingen.

Met behulp van deze testinfrastructuur kan een onderneming producten testen in realistische omstandigheden en ze sneller op de markt brengen. Hiervoor draait de onderneming op voor 30 procent van de kostprijs. De overige 70 procent wordt gedragen door EFRO en de Vlaamse overheid. In totaal wordt meer dan 5 miljoen euro uitgetrokken om de vijfhonderd kmo's te begeleiden.

Minister, welke signalen uit het bedrijfsleven ontvangt u over de wenselijkheid van DigiHubs? Welke mogelijke meerwaarde biedt dit?

Welke sectoren zijn vragende partij voor de DigiHubs?

Welke vereisten worden aan kmo's gesteld om gebruik te maken van DigiHubs? Hoeveel kmo's komen hiervoor maximaal in aanmerking?

Op basis van welke criteria wordt het succes van DigiHubs gemonitord? Hoe werd de financieringsbehoefte vastgesteld?

Op basis van welke criteria worden kmo´s doorverwezen naar een van de 28 kennisinstellingen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, uit tal van studies blijkt dat nog een zeer groot aantal kmo's een grote inspanning dienen te doen op vlak van digitalisering. Ondernemingen zien veelal wel de noodzaak om te digitaliseren in, maar in een sterk evoluerend digitaliseringslandschap wordt het alsmaar moeilijker om de juiste keuzes te maken. Daarnaast is men omwille van de complexiteit steeds meer aangewezen op een externe partner.

Vandaar dat we beslist hebben om in elke provincie een DigiHub op te richten. De meerwaarde van de DigiHubs bestaat erin dat er een bijkomende impuls gegeven wordt om kmo's te oriënteren bij hun digitale transformatie op een laagdrempelige manier in de nabijheid van de kmo's. De Vlaamse onderzoeksorganisaties en kennisinstellingen delen hun expertise die kan worden ontsloten voor de kmo's. Kmo's kunnen ook in contact worden gebracht met private aanbieders voor de implementatie van hun digitaal traject.

Alle sectoren komen in aanmerking. De breedte van het consortium – in totaal 28 kennisinstellingen over de vijf provincies heen – zorgt er ook voor dat alle sectoren wel degelijk bediend kunnen worden. Voka maakt ook deel uit van het VLAIO-netwerk (Agentschap Innoveren en Ondernemen) waardoor instroom vanuit diverse hoek kan komen via onder andere Blikopener, de partners van het contract ondernemerschap, VLAIO Team Bedrijfstrajecten of Vlaamse sectorfederaties.

Omdat laagdrempeligheid voorop staat bij de DigiHubs worden er geen vereisten gesteld aan de kmo's. Elke kmo met een vraag inzake digitalisering kan in principe rechtstreeks terecht bij de DigiHubs, net zoals andere partners in het VLAIO-netwerk.

Als je diepgaand begeleid wilt worden, is het wel nodig dat de kmo bereid is een screening te ondergaan van zijn digitale maturiteit en stappen wil zetten naar datagedreven werken.

Wij gaan uit van een bereik van 2250 kmo's over een periode van 2 jaar. Wij willen er 400 matchen met een kennispartner. Ik hoop dat wij er meer zullen hebben dan het aanbod. Het is een bijkomende impuls om meer kmo's te bereiken, complementair aan de al lopende acties. U weet dat er heel veel instrumenten bestaan voor de kmo's. Het succes wordt gemonitord aan de hand van het aantal bedrijven dat men bereikt. Ik heb u de cijfers daarnet gegeven.

Wat de doorverwijzing betreft, zal Voka ook helpen aan de vraagarticulatie van de ondernemer, zodat het nadien gemakkelijker wordt een connectie te maken met de kennisinstelling in kwestie. Er wordt voor de doorverwijzing gewerkt met een onafhankelijk expertenpanel. Dat panel zal een heel aantal parameters in aanmerking nemen om de doorverwijzing zeer transparant te laten gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik denk dat er echt wel een nood is aan een verdere digitalisering. De crisis geeft aan hoe wij daar verdere stappen kunnen in zetten. Persoonlijk kan ik mij bij die hubs weinig voorstellen. Ik kan ze mij niet visualiseren. De meerwaarde kan enorm zijn, maar ik stel mij gewoon de vraag of er al zoveel aanbod is aan digitale kennis en aan bedrijven die zich bezighouden met digitalisering en wat hier de meerwaarde van is. Dat is een persoonlijke kwestie, omdat ik het mij niet kan voorstellen.

Zijn het alleen die 28 kennisinstellingen die daarvoor instaan of zijn er ook nog samenwerkingen met private partners? Kunnen er eventueel promotiefilmpjes of zoiets gemaakt worden om dat toch meer te visualiseren voor de ondernemers en om hen te tonen wat het hun als kleine zelfstandige, als bijvoorbeeld uitbater van een kledingwinkeltje, kan bijbrengen? Ik zou graag wat meer aanbod van filmmateriaal of ander promotiemateriaal daartoe zien. Is het mogelijk om daar extra 'visualiteit' rond te zien?

Ik vind het goed maar te hightech. Ik denk dat veel kleine ondernemers zich afvragen wat dit hun extra kan opbrengen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het zou goed geweest zijn, collega Malfroot, als u bij de lancering aanwezig zou zijn geweest. Die lancering gebeurt in alle provincies. Je moet gewoon een mailtje sturen. Je kunt dat ook naar VLAIO sturen, dat je wilt in contact komen. Dan wordt er gekeken naar wat de behoeften zijn en of je bereid bent een analyse te laten maken van jouw bedrijf.

Doorverwijzing voor een diepgaander onderzoek is uiteraard in samenwerking met private bedrijven. Maar wij stellen vast dat veel kmo's op vandaag nog altijd niet de urgentie voelen om te digitaliseren. Dit is een kosteloze gemakkelijke eerste stap. Wij willen begeleiding aanbieden om de eerste stappen te zetten, en ook om de noodzaak en de meerwaarde van een digitalisering aan te tonen. Wij hebben trouwens op de dag van de lancering ook filmpjes vertoond om aan te tonen wat de meerwaarde van digitalisering voor je bedrijf kan zijn. Ik vind de suggestie om nog meer filmpjes te maken zeer terecht. Maar je moet vooral beseffen dat het

een toegangspoort is tot alle digitaliseringsinitiatieven die nu ter beschikking staan, ook voor de kleinste kmo's die geen personeel hebben om zich daarmee bezig te houden.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ja, het was ook een deel van mijn punt dat de mensen die het misschien het meeste nodig hebben, de weg ernaartoe niet zo gemakkelijk vinden. Ook beseffen zij niet genoeg welke mogelijkheden er zijn. Als er promotiemateriaal bestaat, dan moet er misschien niet meer van gemaakt worden maar moet het meer verspreid worden. Vandaar mijn suggestie om eventueel via de website van Voka of van VLAIO of van wie er ook mee bezig is, een weg te zoeken naar de kleine ondernemers die niet beschikken over een informaticadienst en die geen gebruik maken van die diensten op dit ogenblik.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het tekort aan instructeurs bij VDAB
– 3236 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik ben een beetje ongerust, minister, en ik hoop dat u mijn ongerustheid kunt wegwerken. Dat zou niet alleen voor mij goed nieuws zijn, maar voor heel veel mensen die rekenen op VDAB voor een opleiding. We hebben al vaak gezegd dat we veel meer moeten inzetten op opleidingen. U doet dat ook, minister. Er zijn heel wat extra middelen om in extra opleidingen te voorzien omdat we ervan overtuigd zijn dat dat een belangrijke motor zal zijn om uit de coronacrisis te geraken en om onze arbeidsmarkt sneller terug op het spoor te krijgen.

Ik heb een tijdje geleden een schriftelijke vraag gesteld over de vacatures die VDAB zelf in de markt voor de eigen organisatie en de invullingsgraad daarvan. Uit het antwoord bleek dat VDAB vorig jaar een op drie van zijn eigen vacatures niet ingevuld kreeg. Er is sprake van knelpuntvacatures, waaronder ook instructeurs, vooral in technische afdelingen. Koeltechnieken en dergelijke meer werden als voorbeeld aangeduid. Daarom ging er bij mij een alarmbelletje af. Als we allemaal zeggen dat we moeten inzetten op opleidingen, dan heb je opleiders nodig. Als je die niet of te weinig hebt, dan bestaat het risico dat onze ambitie onder druk komt te staan. Daarom vind ik het nodig om die schriftelijke vraag te laten volgen door deze vraag om uitleg, minister, om te polsen hoe groot het probleem is en vooral wat we daaraan zullen doen. Ik heb daarover een aantal vragen uitgewerkt. Ik zal ze even stellen.

In welke mate worstelt VDAB met het vinden van voldoende gekwalificeerde opleiders? Hoe groot is het probleem?

Hoe verhoudt dat probleem zich tot dat van de private partners, die blijkbaar ook moeite hebben? Is dat bij VDAB groter dan bij hen? Hebt u daar enig zicht op?

Brengt dat mogelijke probleem de opleidingsambitie in het gedrang?

Welke maatregelen zal VDAB nemen om die tekorten aan te pakken? Wat zouden we kunnen doen?

Als je richting oplossingen kijkt, is het belangrijk dat we goed samenwerken met SYNTRA en andere private partners. In welke mate gebeurt dat al? Worden opleiders gedeeld of worden cursisten doorgestuurd om op die manier samen met de anderen het probleem onder controle te houden?

Er is een andere mogelijke oplossing? Ik weet niet in welke mate men daaraan denkt. Vaak stelt men vast dat, als een technisch bedrijf een grote herstructurering doorvoert of failliet gaat, de oudere werknemers de eerste zijn die terechtkomen in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT) of andere statuten en niet meer aan de slag gaan. Misschien zit er daar een enorm potentieel, zeker als het gaat om technische instructeurs, om die mensen te overtuigen om als opleider aan de slag te gaan. Wat vindt u daarvan? Zit er daar een potentieel dat we zouden kunnen aanboren?

Ik hoop dat u met uw antwoord mijn ongerustheid kunt wegwerken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Ongena, u maakt de cirkel rond. U hebt een schriftelijke vraag gesteld, er is een krantenartikel gevolgd en nu ook een vraag om uitleg. Dat is logisch. Ik deel de zorg over het thema met u.

Voor sommige opleidingsprofielen speelt de 'war on talent' heel hard, ook bij technische profielen. Dat komt door een schaarste bij die veelgevraagde profielen, maar VDAB signaleert me dat contracten van bepaalde duur en de verloningsvoorwaarden van het Vlaamse personeelsstatuut een drempel voor die profielen zijn. Ik zal dat aandachtspunt signaleren aan minister Somers die daarvoor bevoegd is. Ik hoop dat u dat begrijpt. Als je al in een knelpuntberoep zit, zijn de arbeidsvoorwaarden vaak een reden om al dan niet ergens te blijven.

Maar ook partners van VDAB, bijvoorbeeld onderwijsverstrekkers, maar ook sectoren, zoals Essencia of het Antwerps Centrum Toegepaste Automatiseringstechniek (ACTA), en bedrijven bevestigen dat er een heel grote 'war on talent' rond technische profielen is. Die profielen moeten bovendien ook nog de nodige didactische vaardigheden hebben om cursisten kwaliteitsvol te begeleiden en op te leiden.

Wat gaan we daaraan doen? Naast de aanwerving van instructeurs met arbeidsovereenkomst, zet VDAB heel fors in op lopende modelbestekken en erkenningen bij onderwijs en SYNTRA om opleiders van partners in te schakelen. Zowel voor het opleidingsaanbod in eigen beheer als bij de partners hoopt VDAB dat in het najaar 2021 de situatie voldoende genormaliseerd zal zijn om naast het aanbod online leren, ook het face-to-faceopleidingsaanbod opnieuw een boost te geven. Hij wil dus niet alleen herstellen, maar ook boosten.

Daarnaast zal er ingezet worden op werkplekleren. Dit blijft voor mij een belangrijke piste om naast bepaalde 'soft skills' ook technische skills te verwerven op de werkvloer zelf. Het zorgt ervoor dat je instructeur ook je toekomstige collega is. Het is niet alleen een creatieve oplossing om vacatures in te vullen maar ook om werk te maken van een lerende samenleving, waarin bedrijven hun werkvloeren maximaal openstellen als opleidingsvloeren. U weet dat ik zelf vind dat er veel meer op de werkvloer geleerd kan worden. Wel, VDAB moet daar het voorbeeld in geven, zeker als je rekruteert.

Het is positief dat u zelf met een voorstel van oplossing komt. Oudere werknemers worden zeker aangesproken en gestimuleerd om zich kandidaat te stellen naar aanleiding van vacatures voor aanwerving met arbeidsovereenkomst bij VDAB. Ik ben het er wel niet helemaal mee eens dat oudere werknemers die een knelpuntjob

uitoefenen, zomaar opzij worden geschoven, net omdat het voor knelpuntvacatures vaak witte raven zijn. Bij de uitrol van duaal leren zien we bijvoorbeeld dat in heel wat bedrijven zeer ervaren werknemers ingeschakeld worden als begeleider op de werkvloer van jongeren die via de werkvloer hun diploma secundair onderwijs willen halen. Door onze eigen hervormingen in Onderwijs, zijn er eigenlijk nog meer nodig op het terrein. Zeker oudere werknemers die zeer veel ervaring hebben in een bepaalde materie, zijn uitermate geschikt om op een vrij didactische wijze uitleg te geven aan nieuwe mensen.

Ik vind het dus een goede suggestie en we zullen kijken of we er actiever gebruik van kunnen maken. Maar er zijn dus ook veel ouderen die absoluut met veel enthousiasme ingezet worden als opleiders.

Ik weet dat ik u niet helemaal heb kunnen geruststellen. Het blijft een aandachtspunt. U hebt een teer punt aangeraakt. Ik was ook 'pissed' dat de dienst die iedereen aan werk moet helpen, zelf niet aan profielen raakt, want dat geeft een raar beeld. Tot je in het dossier begint te kijken en de krapte op de arbeidsmarkt vaststelt. Maar er wordt dus zeer hard aan gewerkt.

De voorzitter: Krapte geldt voor iedereen.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Het is inderdaad geen verrassing dat, als er een krapte is op de arbeidsmarkt, VDAB daar dan ook mee kampt, maar het gaat hem vooral over het feit dat men soms toch een probleem heeft met de zoektocht naar opleiders, wat ons heel ongerust moet maken.

U deelt mijn zorg, heb ik begrepen. Ik heb niet het gevoel dat u vreest dat de hele opleidingsambitie in de problemen gaat komen. In die zin is dat toch een beetje een geruststelling, maar het is zeker iets om in de gaten te houden.

Ik heb nog één bijkomend punt. U hebt in het begin van uw antwoord verwezen naar het loonstatuut, de loonbarema's van VDAB. We hebben vanuit VDAB ook signalen gekregen dat daar een probleem zit, wat natuurlijk ambetant is – 'vervelend', in mooi Nederlands –, want daarmee trek je de 'war on talent' met een handicap tegemoet. In welke mate merkt VDAB vandaag al dat opleiders als het ware weggekocht worden, omdat ze betere voorwaarden kunnen krijgen in de private sector? Ziet de dienst mensen vertrekken of krijgt hij vacatures minder snel ingevuld? In welke mate gebeurt dat vandaag al?

Als ik namelijk doorredeneer, dan zou je in dat geval in een situatie terechtkomen waarbij VDAB te weinig opleiders heeft, meer moet gaan samenwerken met private opleiders, via tendering, en dan de kosten alsnog doorgerekend krijgt. Dan zou je in de absurde situatie terechtkomen dat VDAB uiteindelijk de hogere loonkost toch zelf moet betalen. Mijn vraag is misschien wat theoretisch, maar niet denkbeeldig. Bent u daarvan op de hoogte? Wordt dat gemonitord? Houdt men dat wat in de gaten?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega Ongena, bedankt voor de vraag. Ik denk dat u een heel belangrijk pijnpunt aanraakt. Als we van 2021 terecht het jaar van de opleiding en vorming willen maken, dan hebben we natuurlijk een performante VDAB nodig.

Als VDAB niet de capaciteit heeft of vindt om die taken uit te voeren, dan zitten we echt wel met een probleem. Ik denk dat het probleem zich inderdaad vooral situeert op het niveau van de bemiddelaars, want het zijn zij die het echt moeten doen

op het terrein. We hebben eerder al eens de vraag gesteld – u gaf toen aan het daarmee eens te zijn, minister – of VDAB niet iets te veel een waterhoofd heeft. Moeten we niet vooral de mensen op het terrein ondersteunen en hun aantal uitbreiden? Maar dan speelt natuurlijk de kwestie hoe aantrekkelijk VDAB is als werkgever. Daar heeft collega Ongena ook al naar verwezen. In het begin van de legislatuur werd er natuurlijk veel bespaard op VDAB. Je merkt ook nog altijd dat er een hoger ziekteverzuim is bij VDAB in vergelijking met andere overheidsdiensten. Ik denk dat goed personeelsmanagement, ook bij de Vlaamse opleidingsorganisatie, het minimum minimorum is.

Tot slot vind ik het goed dat er in het kader van 'Alle hens aan dek' ondersteuning is voor VDAB. U kunt daarvoor ook op onze instemming rekenen, dat heb ik al enkele keren gezegd. Maar we denken dat die steun ook structureel verankerd moet zijn. Als je die mensen echt aan je wilt binden, als je die mensen die op het terrein aan begeleiding doen van werkzoekenden en van mensen die zich willen heroriënteren, echt wilt ondersteunen en vormen, dan heb je ook nood aan duurzaam engagement van die eigen medewerkers. Ik ben het dus helemaal eens met de bezorgdheden van collega Ongena.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Minister, ik maak van de gelegenheid gebruik om u iets te vragen. Bij een vorige discussie over het tekort aan instructeurs, had ik de suggestie gedaan om eens na te gaan in hoeverre mensen die momenteel lesgever zijn in het volwassenenonderwijs, ingeschakeld kunnen worden. We horen namelijk van verschillende centra voor volwassenenonderwijs dat er jobs wegvallen, dat er minder inschrijvingen zijn. Toen hebt u gezegd dat u dat eventueel wilde nagaan. Ik weet dat er natuurlijk een verschil is tussen iemand die een heel specifieke instructiejob heeft en een lesgever in het volwassenenonderwijs, maar er zijn ongetwijfeld toch wel een aantal raakvlakken. Hebt u daar vandaag nieuws over te melden, minister?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor de aanvullende opmerkingen. Wat de aantrekkelijkheid van VDAB als werkgever betreft: zoals ik al zei volgen ze het Vlaams personeelsstatuut. De verloning is wat ze is. Collega Ongena, uw vraag gaat wel degelijk over de instructeurs, over echt technische profielen en ICT'ers, dus niet over bemiddelaars.

Collega Ongena, u zei dat je het eigenlijk toch betaalt als je het uitbesteedt. Dat moeten we eens bekijken. Ik denk niet dat dat iets is wat heel vaak voorkomt, maar het is absoluut niet uitgesloten dat iemand wordt weggekocht door een bepaald bedrijf, en dat men dan dienstverlening gaat inkopen. Dat lijkt mij nu niet zo onwaarschijnlijk of theoretisch, maar het is absoluut niet zo dat we nu zien dat dat systematisch het geval is.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, dank voor uw antwoorden. Collega's, dank voor de suggesties. Ik denk dat dit echt wel iets is dat we goed in de gaten moeten houden. We moeten toch proberen ervoor te zorgen, soms met creatieve oplossingen, dat we voldoende opleiders hebben. Het gaat immers inderdaad over opleiders. Over de andere profielen spreek ik me nu niet uit. Ik geloof ook niet dat het echt een kwestie van besparingen is, want vorig jaar had men 141 vacatures, en nu, met de relance, heeft men ook zelfs extra budgetten gekregen. Ik denk dus dat er zeker richting opleiders geen besparingen zijn. Integendeel, er worden zelfs extra budgetten uitgetrokken, maar natuurlijk, wat heb je aan budgetten uittrekken als je ze niet vindt? Dit is dus zeker een aandachtspunt, dat we goed moeten

blijven opvolgen. Ik zal dat zeker ook doen, maar ik twijfel er ook niet aan dat u dat ook gaat doen. Alvast bedankt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de loopbaanbegeleiding van tijdelijk werklozen
– 3317 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, tijdelijk werkloos zijn in deze tijden kan heel veel onzekerheid creëren over de toekomst en over de eigen carrière. Loopbaanbegeleiding stimuleert mensen om actief over hun loopbaanambities na te denken, en waar nodig ook bepaalde competenties te versterken. Zo blijven ze dicht bij de arbeidsmarkt en verhogen ze hun kansen op duurzame tewerkstelling, trouwens ook bij de huidige werkgever. Mensen worden versterkt in hun huidige job of verbeteren hun kansen elders, en dat is natuurlijk nog altijd wenselijker dan een passage via de werkloosheid. Collega's, ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn.

De Vlaamse Regering verstrengde op 1 januari 2020 de toegang tot de loopbaancheques. Die zijn er enkel voor wie de voorbije zes jaar nog geen loopbaanbegeleiding volgde en minstens al zeven jaar werkervaring heeft. Daarnaast is er ook nog een financiële drempel van minstens 40 euro. Minister, in september vorig jaar introduceerde het Gentse stadsbestuur een systeem voor de loopbaanbegeleiding van tijdelijk werklozen. Inwoners van Gent die in juli, augustus of september minstens een dag tijdelijk werkloos waren, konden vanaf 1 oktober gratis vier uur loopbaanbegeleiding volgen. Voor werknemers uit de zwaarder getroffen sectoren toerisme, horeca en evenementen kwam daar nog eens drie uur bovenop. Een derdebetalersregeling maakt dat de financiële drempel werd weggenomen en dat het aanbod gratis is. Het initiatief kaderde in de Gentse relancemaatregelen voor de arbeidsmarkt. In december werd trouwens ook beslist om dat aanbod uit te breiden wegens groot succes. Dat lijkt me een goede zaak.

Dit initiatief kreeg dit jaar onder andere ook navolging in Brugge en Antwerpen. Een gemeenschappelijke factor in al die steden is dat ook voor die tijdelijk werklozen die volgens de Vlaamse Regering geen recht hebben op loopbaancheques, de stad de kosten van de loopbaanbegeleiding op zich zal nemen. Men vult daarmee een leemte die de Vlaamse Regering op dit moment eigenlijk voor een stuk laat. Eigenlijk erkent men hiermee dat het Vlaamse systeem niet voldoende toegankelijk is. De Vlaamse voorwaarden sluiten immers heel wat mensen uit, niet het minst onze jongeren. Bijna 40 procent van wie al intekende op het Gentse aanbod, is jonger dan 30 jaar. Dat wijst erop dat er ook in die groep vraag is naar loopbaanbegeleiding.

Minister, in het recente advies 'De toekomst van werk' van de Vlaamse Jeugdraad wordt daar ook naar verwezen. We hebben het daar vorige keer ook al over gehad. U gaf toen aan dat u regelmatig contact hebt met de Vlaamse Jeugdraad. Die heeft dat advies ook in deze commissie voorgesteld. Ik citeer er even uit: "Slechts iets meer dan de helft van de jongeren kan zijn/haar leerbehoeftes duidelijk verwoorden of weet welke opleidingen interessant zijn voor zijn/haar profiel en waar ze die kunnen vinden. Jongeren hebben daar begeleiding bij nodig. Jongeren hebben evenveel baat bij het stilstaan bij hun loopbaan en competenties als dertigplussers. Toch heb je in Vlaanderen pas recht op loopbaancheques wanneer je minstens zeven jaar werkervaring hebt. Er wordt verkeerdelijk van uitgegaan dat jongeren

die skills meekrijgen in het (hoger) onderwijs of loopbaancheques pas nodig zouden hebben als ze enkele jaren op de arbeidsmarkt actief zijn geweest."

Zeker in het licht van het debat dat we onlangs voerden over kwetsbare jongeren die vandaag afstuderen, is dit toch best een belangrijke oproep.

We moeten zoveel mogelijk mensen de kans geven om hun potentieel voor de arbeidsmarkt te versterken. Dat is nu meer dan ooit belangrijk. Loopbaancoaching is daarvoor een goed instrument. Het helpt mensen om stil te staan bij hun talenten en ambities, en bij de evoluties van onze arbeidsmarkt en van onze sectoren.

Minister, bent u zelf op de hoogte van de regelingen die werden uitgewerkt in Gent, Brugge en Antwerpen? Is er daarover overleg geweest? Zijn er nog steden en gemeenten die een soortgelijk initiatief hebben genomen of plannen te nemen? Wat is uw inschatting, uw appreciatie van en uw reactie op dit aanbod?

Bestaat er een evaluatie van de effecten van de beperkingen die werden ingebouwd in het Vlaamse systeem sinds 2020 of wordt er zo'n evaluatie gepland?

Welke rol zouden loopbaancheques kunnen hebben in het oriënteren van jongeren die in deze bijzondere tijden hun studie afronden en op de arbeidsmarkt terechtkomen?

Zullen de Vlaamse overheid en de sociale partners in het kader van de recente evoluties vanwege corona de toegang tot de loopbaancheques verder herzien?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Uiteraard zijn mijn administratie en ikzelf ook op de hoogte van de regelingen van de steden Gent, Brugge en Antwerpen. Het zou gek zijn mocht ik dat niet weten. Ik kan zelfs meedelen dat de stad Oostende een vergelijkbaar initiatief heeft genomen. Elke stad heeft hiervoor proactief een bevraging gedaan bij VDAB over de maatregel en het kader. VDAB heeft als regisseur van de loopbaancheque proactief gecontroleerd of de voorgestelde maatregelen aansloten bij de reglementering en de instructies rond de derdebetalersregeling.

Ik vind de initiatieven van de lokale besturen een zeer waardevolle aanvulling op onze Vlaamse loopbaancheques. Ik heb ook aan VDAB gevraagd dat ze in hun contacten met de lokale besturen deze goede praktijken ook voldoende onder de aandacht brengen en mee verspreiden, zodat we nog meer mensen kunnen bereiken. Voor mensen met een beperkte werkervaring blijven we inzetten op een sterk regulier aanbod vanuit VDAB. Het is de bedoeling om dat ook verder te zetten.

Jongeren die hun studie afronden en op de arbeidsmarkt terechtkomen, komen niet in aanmerking voor het gebruik van de loopbaancheque. De reden hiervoor is dat er geoordeeld werd dat er een minimumperiode aan werkervaring nodig is, waarover je dan tijdens de loopbaanbegeleiding kunt reflecteren. Pas afgestudeerde jongeren kunnen bij de start van hun loopbaan wel bij VDAB terecht voor ondersteuning. Die ondersteuning is ruimer dan enkel oriëntering; ze bestaat ook uit e-coaching, sollicitatie-ondersteuning en webleren.

We rekenen ook op de ondersteuning die jongeren krijgen of vinden tijdens hun opleiding voor een eerste oriëntatie op de arbeidsmarkt. In deze commissie ging het op 6 mei nog over die overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt. We zijn toen ingegaan op de rol die onderwijs hier ook moet spelen, en de rol die er is vanuit VDAB.

U vraagt of er een evaluatie bestaat. Collega Annouri, ik moet eerlijk bekennen dat ik gemengde gevoelens heb bij de ingreep die we gedaan hebben. Ik ben uiteraard

heel loyaal, maar ik zou toch wel eens een evaluatie willen zien van de effecten van die doorgevoerde hervorming met betrekking tot de loopbaancheques. Er is bij mij natuurlijk één zorgpunt: de impact van de coronamaatregelen liep nagenoeg gelijk met de wijzigingen aan het systeem van de loopbaancheques, dus het is zeer moeilijk om beide effecten van elkaar te onderscheiden en onafhankelijk te evalueren.

Laat ons zeggen dat ik een uitbundig 'ja' zeg op de vraag of ik een evaluatie wil doen. Maar ik heb ze nog niet gedaan, omdat dat in tijden van corona onmogelijk was. Je moet wel een zuiver moment kiezen. Ik ben daar ook door een aantal parlementsleden op aangesproken, die vragen waarom dat is gebeurd. Als je iets hervormt en het wordt slecht geëvalueerd, dan moet je ook bereid zijn om die hervorming te herbekijken. Maar geef mij nog eventjes tijd om het momentum van die evaluatie precies te prikken. Maar die zal zeker gebeuren. Ik vind dat ook belangrijk, omdat ik ook wel wat zorgen hoor rond de maatregel as such, niet het minst van de voorzitter van de commissie. Die evaluatie zal dus zeker gebeuren.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Bedankt voor uw antwoord, minister. Het was kort maar toch zeer eerlijk en helder. In die zin vind ik het natuurlijk wel opvallend. Als het gaat over Gent, Antwerpen en Brugge, en Oostende zou daarin volgen, dan kan ik mij perfect inbeelden dat nog steden en gemeenten dat zouden doen. Dan denk ik dat je eigenlijk voor een stuk al weet dat er een tekortkoming is, en dat dat dan lokaal wordt opgevuld. Dat lijkt mij dan wel een duidelijk signaal: zijn we dan wel zo efficiënt bezig, als we overal bottom-up voor een stuk zien hoe men probeert om gaten te dichten?

Mijn belangrijkste vraag was die naar evaluatie, om dan inderdaad te zien hoe dat werkt en waar de gaten zitten. U geeft zelf ook aan dat u dat wilt doen. Ik ben daar best tevreden mee. Ik begrijp ook uw opmerking dat het nu, in coronatijden, moeilijk is om dat te doen. Maar ik denk dat het wel perfect mogelijk moet zijn. Ik moet nu niet doen wat ik de vorige keer zelf had gezegd dat we niet mogen doen, namelijk te optimistisch naar de toekomst kijken en denken dat het snel anders zal zijn. Maar ik hoop toch dat we in september, oktober, november in een normalere situatie zitten en dat we dan toch alleszins kunnen beginnen met evalueren en kijken hoe het dan, x-aantal maanden later, loopt. Dus ik hoop dat we dan eind 2021, begin 2022 met die evaluatie kunnen beginnen. Ik zal u er ook aan houden.

De collega's van de meerderheid hebben onlangs zelf een resolutie ingediend om loopbaancheques in te zetten voor het activeren van de niet-beroepsactieven. Ik denk dat het helemaal niet onlogisch is om ook na te denken, collega's, over een passend systeem voor tijdelijke werklozen in moeilijkere tijden. Ik denk dat dit zeker nog vervolgd zal worden, en ik ben eigenlijk wel tevreden met uw antwoord. Ik heb dus geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de harmonisatie van de verlofstelsels en een verhoging van de aanmoedigingspremies – 3347 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Voorzitter, we hebben hier al een paar keer over gediscussieerd in onze commissie. We zijn natuurlijk niet blind voor het feit dat onze arbeidsmarkt met een aantal problemen kampt. Over het aantal langdurig zieken gaan we het deze namiddag nog hebben, ook op basis van uw zeer goede werkstuk. Ik kan al een tipje van de sluier oplichten. Maar nu gaat het heel specifiek over de verlofstelsels en de combinatie met de aanmoedigingspremie.

We hadden al eerder aangehaald dat er enkele problemen zijn, minister. Er is een enorme complexiteit – Vlaams, federaal – maar nu toont onderzoek ook nog eens bijkomend aan dat personen met een precaire gezinsinkomenssituatie minder vaak ouderschapsverlof opnemen dan personen met een niet-precair gezinsinkomen. Die vaststelling wijst erop dat de uitkering en de extra premie die mensen krijgen bij het opnemen van tijdskrediet of thematische verloven, niet voldoende zijn om van rond te komen als ze geen financiële buffer hebben. Vooral gezinnen die financiële ruimte hebben en inkomensverlies kunnen opvangen, maken gebruik van die maatregelen. Dat is dus een knoert van een mattheuseffect. Daardoor laten we kansen liggen om de werkbaarheid te verbeteren en verliezen vrouwen ook carrièrekansen.

Het ACV heeft een aantal voorstellen geformuleerd, die vorige week ook in de pers te lezen waren. Enerzijds wil men de uitkeringen verhogen tot aan de Europese armoedegrens, om het globale pakket helder te maken. Dat is niet uw bevoegdheid. Wat we wel zouden kunnen doen, is meer mensen recht geven op een uitkering en de motieven verbreden. Bij het verhogen van de vergoeding kan Vlaanderen met de aanmoedigingspremie zeker een rol spelen.

Minister, overweegt u de aanmoedigingspremie te verhogen, zodat thematische verloven en tijdskrediet toegankelijk worden voor meer gezinnen, ook met een laag inkomen? Wat vindt u van de voorstellen van het ACV? Is er een timing bekend met betrekking tot de harmonisatie van de verlofstelsels? Wat is de stand van zaken van een eventueel overleg hierover met de bevoegde federale minister?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, op 18 maart hebt u mij een vrij gelijkaardige vraag gesteld. Ik heb toen aangegeven dat de aanmoedigingspremie een forfaitair bedrag is, waardoor het loonverlies bij de lagere inkomens kleiner is. Zeker bij de deeltijdse onderbrekingen bij alleenstaanden is dit loonverlies veeleer beperkt. Een verhoging is dus niet aangewezen. Het is belangrijk om erover te waken dat werken loont.

Wel was het belangrijk om ook gezinnen met een laag inkomen voldoende te informeren. Dat is besproken in het periodiek overleg tussen mijn kabinet en de Vlaamse armoedeorganisaties op 31 maart 2021. We hebben hen uitgenodigd om de juiste informatie te delen binnen hun netwerken. Zij hebben immers uitstekende tentakels om informatie heel eenvoudig ter beschikking te stellen. We zijn daarover in overleg.

In de andere regio's bestaan geen aanmoedigingspremies. De vraag van het ACV om de federale premies te verhogen tot de Europese armoedegrens is in die context natuurlijk wel relevant. De beslissing over de federale premies moet echter in eerste plaats federaal genomen worden.

Wat uw vraag over de afstemming met het federale beleid betreft, spreek ik bewust over afstemming en niet over harmonisatie. U zult het me niet kwalijk nemen dat ik mijn bevoegdheden op een eigen, autonomie manier wil kunnen uitoefenen. Deze legislatuur moeten we dat wel goed afstemmen en daarover in overleg gaan met de federale overheid. Het is belangrijk dat beleidsmaatregelen op elkaar afgestemd zijn en dat het voor de burger eenvoudig, helder en logisch is.

Heel concreet wordt er nu vooral werk van gemaakt om de maatregelen goed bij mensen met een klein inkomen te krijgen. Voor hen levert dat net een voordeel op.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Informeren is uiteraard altijd belangrijk, want het is inderdaad zo dat mensen in armoede of in een precaire financiële situatie vaak gewoon niet op de hoogte zijn de rechten waar ze uit kunnen putten.

Ik heb zelf inderdaad ook gezegd dat de eerste vraag van het ACV voor een verhoging van de premie een federale bevoegdheid is. Maar ze zeggen toch ook heel concreet dat Vlaanderen een en ander kan doen, zoals een uitbreiding van het aantal personen die aanspraak zouden kunnen maken op het systeem van tijdskrediet. Bijvoorbeeld voor wie werkt in een onderneming met tien werknemers of minder, als ik het goed heb, is tijdskrediet geen recht. Men is dan altijd afhankelijk van de gunst van de werkgever, die toestemming moet geven, wat niet altijd evident is in een kleine onderneming. Men hypothekeert wel een betere combinatie van arbeid en gezin door dat recht niet uniform te maken voor alle werknemers. In die zin zou het goed zijn om een interprofessioneel recht op tijdskrediet voor alle werknemers mogelijk te maken. Het zou fijn zijn als u vanuit de regering dat signaal aan de partners zou kunnen geven.

En dan hebben we natuurlijk ook nog het verhaal van de afschaffing van het tijdskrediet zonder motief. Dat was in 2015, als ik me goed herinner, maar pin me niet vast op het jaartal. Door de afschaffing van het tijdskrediet zonder motief heeft men natuurlijk meer nood aan bijkomende verloven of een uitbreiding van de motieven. Dat is een beetje een hond die in zijn eigen staart bijt, natuurlijk. Als we langere loopbanen mogelijk willen maken, zou het goed zijn om tijdskrediet zonder motief opnieuw op de agenda te plaatsen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, het recht toekennen in de private sector is ook een federale bevoegdheid. Dat weet u, maar dat zegt u ook. Wij kennen in Vlaanderen een premie naast het federale verlof. Ook daar is dit weer een signaal dat op federaal niveau moet worden meegegeven. U hebt gevraagd of ik dit eens wilde bekijken met de sociale partners, en dat is geen enkel probleem.

De voorzitter: Mevrouw Gennez, u bent daar ongetwijfeld gelukkig mee.

Caroline Gennez (Vooruit): Een beetje gelukkig.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over tewerkstelling in de circulaire economie
– 3265 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het verhaal van de circulaire economie is een verhaal van kansen. Er zijn talrijke economische en niet-economische voordelen aan verbonden, onder andere een milieuwinst die goed is voor het klimaat, stimulering

van innovatie, een verbetering van de bevoorradingszekerheid van grondstoffen. Maar daarnaast is het ook een bron van duurzame jobcreatie. De Vlaamse Regering stelt dan ook 45 miljoen euro ter beschikking voor onderzoek en innovatie in de circulaire economie.

De studie van het Steunpunt Circulaire Economie en het onderzoeksconsortium MICHELLE schat dat vandaag ruim 43.000 werknemers aan de slag zijn in de circulaire sectoren. De werkgelegenheid bij circulaire bedrijven groeide drie keer sneller dan het Vlaamse gemiddelde: 16,4 procent versus 5,8 procent. Tegen 2030 zouden er nog eens 30.000 jobs bij komen in Vlaanderen. Vermoedelijk zijn deze cijfers zelfs onderschattingen, want dit zijn enkel de sectoren die voor 100 procent uit circulaire activiteiten bestaan.

Werknemers in de circulaire economie zijn vaker laag- of middengeschoold en in verhouding minder vaak hooggeschoold dan de gemiddelde Vlaamse werknemer. Aangezien de werkloosheid bij laag- en middengeschoolde profielen gevoelig hoger ligt dan bij hooggeschoolden, biedt de circulaire economie kansen om hieraan tegemoet te komen en heeft ze werkloosheidsverlagend potentieel. Bovendien zijn deze circulaire jobs verspreid over heel Vlaanderen, wat kansen biedt voor regio's met een hoge werkloosheid. Rekening houdend met al deze aspecten, zit hier ook een enorm positief potentieel voor de Vlaamse sociale economie.

Hoe ondersteunt u de circulaire economie zodat de duurzame jobcreatie aan dit tempo verder kan blijven doorgroeien? Kunt u meer toelichting geven over hoe de 45 miljoen euro ingezet zal worden? Welke visie hebt u voor ogen voor de sociale economie binnen de circulaire economie? Welke kansen ziet u?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik deel uw analyse dat de circulaire economie enorm veel opportuniteiten biedt. Dat is ook de reden waarom er in het Vlaamse relanceplan 45 miljoen euro is vrijgemaakt om onderzoek en innovatie in de circulaire economie te versterken. Er is 20 miljoen euro voorzien voor bio-economie, 10 miljoen voor circulair bouwen en 15 miljoen voor circulaire maakindustrie. Deze middelen komen boven op de reguliere VLAIO-instrumenten (Agentschap Innoveren en Ondernemen), waar circulaire projecten al zeer ruim aan bod komen. Zo heeft VLAIO in 2020 voor 57 miljoen innovatiesteun toegekend aan projecten die bijdragen aan de circulaire economie.

We hebben ondertussen een beleidsplan bio-economie, waar al vragen over zijn gesteld. Voor circulair bouwen willen we nieuwe circulaire bouwtechnieken en recyclage tot stand brengen. We willen ook de omslag maken naar een circulaire maakindustrie, waarbij we met heel veel groepen willen samenwerken. Ik denk dat daar enorme opportuniteiten liggen.

Het is goed dat u de link legt naar de sociale economie. Daar zijn heel wat mogelijkheden en inhoudelijke opportuniteiten. Op donderdag 22 april 2021 hebben we naar aanleiding van een vraag van mevrouw Almaci hierover nog uitvoerig gedebatteerd in deze commissie. Ik zal dat niet allemaal herhalen. De opportuniteiten voor inschakeling van de sociale economie in de circulaire economie zijn door het departement onderzocht in de trendstudies van 2018. Daarin werd gekeken naar het samenspel tussen maatwerkbedrijven, reguliere bedrijven en circulaire bedrijfsactiviteiten. Er zijn heel wat activiteiten geschikt om doelgroepmedewerkers in te schakelen, bijvoorbeeld voor het inzamelen, sorteren, de upcycling, het onderhoud, de reparatie en zelfs ook refurbishment van goederen en materialen.

Ook in de hernieuwbare-energiesector liggen er kansen. De transitie naar een meer circulaire economie in Vlaanderen is dus eerder een kans dan een bedreiging voor de sociale-economieondernemingen. Dat is mijn oprechte overtuiging. Ze zullen

natuurlijk ook moeten innoveren en ervoor moeten zorgen dat ze een eigen plaats in de circulaire economie verwerven. We werken op dit ogenblik een oproep uit rond strategische investeringen en innovatie in uitvoering van het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Alle hens aan dek' en het relanceplan. Dat is goed voor 10 miljoen euro.

Met betrekking tot de sociale circulaire economie kan ik nog drie beleidsacties meegeven. Ten eerste is er de ESF-oproep 'Circulair Werk(t)!', waarin we de tien meest veelbelovende circulaire hubs hebben geselecteerd. Zij kregen toegang om vanaf 1 mei 2021 concreet aan de slag te gaan. Doel is om de circulaire economie in verschillende regio's op de kaart te zetten en samen met de sociale economie oplossingen te vinden voor lokale problemen.

Ten twee is er de ESF-oproep voor gedeelde verdienmodellen, dus de 'Blended Business Models', tussen de sociale en de reguliere economie. Daar zijn er bijvoorbeeld heel beloftevolle projecten met circulaire bouwmaterialen en bioafval die in de steigers staan.

Dan is er ook nog het groeipad collectief maatwerk, dat in het teken staat van circulaire duurzame bedrijfsactiviteiten. We willen eigenlijk onze bedrijven mee de omslag laten maken naar circulariteit.

Tot slot, ten vierde, is er het relanceproject rond de digibanken waarvoor de oproep gelanceerd wordt. Daar liggen volgens mij ook heel mooie kansen, onder andere voor de Vlaamse kringwinkels.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel, minister. Het is inderdaad duidelijk dat er heel wat op de plank ligt van de circulaire economie. Ik wil het nog even hebben over de omslag. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) heeft cijfers die aantonen dat er in elk geval veel goede wil is bij de bedrijven, ruimer dan alleen maar de sociale economie. Maar toch gaat die omslag volgens de sociale partners niet snel genoeg. De helft van de bedrijven zegt meer circulair te willen werken, maar een heel groot aantal weet eigenlijk niet zo goed hoe dat kan. Dat ligt volgens de SERV dan weer aan een hele reeks hinderpalen, gaande van het ontbreken van duidelijke regelgeving, over de moeilijke financiering van circulaire projecten, tot de trage aanpassing van de consument naar meer circulair gedrag. Een studie in opdracht van de EU over barrières in de regelgeving toonde aan dat deze barrières circulaire economie niet onmogelijk maken, maar dat ze vooral voor extra kosten zorgen. Ze maken dat de bedrijven die circulair willen ondernemen hindernissen ervaren, bijvoorbeeld door langdurige administratieve procedures.

Zijn er stappen die u kunt ondernemen, in de vele voorstellen die u gaf, die heel specifiek die barrières kunnen aanpakken?

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Er zijn twee zaken die ik nog graag zou aankaarten. Er is het artikel dat vandaag in Trends staat, over het onderzoek van denktank Itinera, dat erop neerkomt dat men zegt dat we in dit land een sleutelrol kunnen spelen als thuisbasis van de circulaire industrie, maar dan moeten er dringend duidelijke keuzes gemaakt worden. Voelt u zich daardoor aangesproken, minister, of zegt u dat dit een zaak is die meer federaal moet worden bekeken?

En dan maak ik het bruggetje naar het federale, omdat ik zag dat vorige week de federale minister die bevoegd is voor circulaire economie, Khattabi, aankondigde dat ze een ontwerpplan heeft dat ze aan de gewesten zal voorleggen. Blijkbaar zou volgende maand het interfederaal platform bijeenkomen. Wat verwacht u daarvan?

Zijn er bepaalde zaken die u daar gerealiseerd wilt zien, in het kader van de samenwerking op het Vlaamse niveau?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vandromme, naast innovatie en onderzoek zijn ook beleid en regelgeving natuurlijk belangrijk. Daarom hebben we, samen met collega Demir, Vlaanderen Circulair versterkt, waar de Vlaamse overheid samenwerkt met bedrijven, middenveld en kennisinstellingen om samen actie te ondernemen rond circulaire economie. Dus ook daar zijn er samenwerkingen, bijvoorbeeld met de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) rond de regelgeving. Circulaire economie, dat bereik je niet van vandaag op morgen, dat weet u. Het is een traject dat we moeten afleggen. Vandaar al die projecten om ook de sectoren zelf daarvan bewust te maken.

Collega Buysse, ik ben heel blij dat u verwijst naar de Itinerastudie, want ik heb daar zelfs een speech gegeven, met name de slotspeech. Het geeft een interessant kader, waar we met Vlaanderen ook al op inspelen, bijvoorbeeld met onze onderzoeksinstellingen, en de havens.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor de toevoegingen, minister. De overheid speelt duidelijk een cruciale rol in de transitie naar circulaire economie, en dit vanuit verschillende invalshoeken: als facilitator, als regelgever, als netwerkpartner, en ook als economische speler, in het kader van het eigen aankoopbeleid. Maar we moeten vanuit al deze facetten oog hebben voor de bedrijven, om de barrières voor hen te verminderen. U gaf aan dat het een traject is, en ik kijk elk geval uit naar hoe we verder stappen kunnen zetten om die omslag naar de circulaire economie verder te kunnen maken. In elk geval: succes met alles wat u tot nu onderneemt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de controle en sanctionering van werkzoekenden door VDAB
– 3369 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werking van VDAB in coronatijden
– 3373 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik heb twee vragen. Een is eigenlijk een uitloper van een schriftelijke vraag over het aantal doorsturingen van VDAB naar de Controledienst. Ik doe dat niet omdat het een fetisj is of omdat ik het spannend vind, integendeel, het is het laatste middel.

Ik vind het belangrijk dat we blijven controleren of mensen ingaan op een opleidingsaanbod en op vacatures die hen worden doorgestuurd. Kortom, of mensen een oprechte inspanning doen om aan een job te geraken. Dat is het minste wat we van hen kunnen verwachten in ruil voor een werkloosheidsuitkering.

Ik denk dat we hadden verwacht dat er vorig jaar minder zaken zouden worden doorgestuurd door corona, maar het is wel veel minder, namelijk 44 procent. Het verontrust me een beetje. Ik vraag me af hoe dat komt. Ik loop weleens rond in West-Vlaanderen en kom bij bedrijven. Bijvoorbeeld brouwerij De Brabandere zoekt nu zes of zeven operatoren – dat zijn geen moeilijke profielen, maar snel omschoolbaar –, maar men vindt ze niet. Tegelijk zijn er toch veel mensen in inactiviteit. Ik denk dus dat de controle en het doorsturen van mensen als ze niet hun best doen om te volgen, best wat scherper mag en moet zijn.

Minister, hoe ziet u dit? Hoe kunnen we hiermee omgaan?

VDAB heeft net als andere spelers een enorme impact ondervonden van corona. Begeleidings- en bemiddelingsgesprekken online voeren, is helemaal anders dan fysiek.

Minister, wat is de impact op de organisatie van de opleidingen en de begeleiding door de arbeidsbemiddelaars? Zijn er bepaalde dingen door corona veranderd die men zal meenemen in de toekomst?

Welke zijn de grootste uitdagingen? Een digitaal gesprek en bemiddeling vergt een andere aanpak. Op welke manier worden de VDAB-medewerkers daarop voorbereid?

Minister, u had een fantastische Rerum Novarumboodschap. Ik moet zeggen dat het de eerste keer was dat ik het echt warm kreeg van Rerum Novarum. Ik vond de boodschap van de minister heel sterk: het verhaal om mensen die digitaal minder geletterd zijn, te versterken. Het was eigenlijk een Rerum Novarum om mensen weerbaar te maken. Ik vind het echt een heel mooie boodschap, zeker wanneer het gaat over werkzoekenden.

Minister, hoe worden werkzoekenden en werknemers die digitaal minder vaardig zijn, nu al betrokken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, ik kreeg het helemaal warm toen u het warm kreeg. Het is dus best dat deze vergadering digitaal is, anders zou het 'het' warmmoment geweest zijn.

De belangrijkste vaststelling is natuurlijk dat de coronacrisis een grote impact heeft gehad op controle en sanctioneringsactiviteiten van VDAB. De instroom van controledossiers is sterk verlaagd ten gevolge van de lockdown en andere beperkende maatregelen zoals de quarantaineverplichtingen of het wegvallen van stageplaatsen.

De controle is wel blijven lopen: waar de digitale opvolging ontoereikend was, werd overgeschakeld op face-to-face-opvolging, rekening houdend met strikte maatregelen. De dossiers die overgemaakt zijn aan de controledienst, werden op dezelfde manier behandeld als in vorige jaren en het sanctiepercentage is ook vergelijkbaar met de vorige jaren en zelfs iets hoger, dus in die zin is er op jaarbasis weinig impact te noteren. We stellen ook vast dat er een iets hoger aandeel ontvankelijke dossiers is waar effectief een sanctie kan worden opgelegd. Dat is positief.

Maar uiteraard moet het bemiddelingsbeleid bij VDAB sluitend zijn. Wij werken daarvoor op drie werven. De eerste stap is het geven van juridische waarde aan digitale dienstverlening. Daartoe wordt momenteel gewerkt aan de aanpassing van de regelgeving. Ten tweede worden objectieve verwachtingen geformuleerd naar de werkzoekenden. Ik heb jullie al verteld dat wij daar met een probleem zitten. Als je niet weet wat er moet gebeuren, kun je moeilijk sanctioneren. Wij doen dat

door acties te ondernemen bij de bemiddelaars, de lijnmanagers en door betere informatie te geven vanuit de controledienst. Ten derde moet de bemiddelings- en sanctieprocedure vlot verlopen. Er zijn diverse stappen die garanderen dat de werkzoekende correct wordt opgevolgd zodat er een sterk dossier beschikbaar is bij betwisting van de sanctie door de rechtbank. Daar moet het proces vereenvoudigd worden en moeten de stappen sneller gezet worden. Ik heb al eerder gezegd dat het sanctioneringsbeleid scherper moet, omdat je op het einde van de rit in een objectieve situatie moet zitten waarin je een sanctie kunt opleggen.

Antwoordend op uw tweede vraag zie ik sancties niet als het eerste en belangrijkste instrument om openstaande vacatures in te vullen, mijn voorganger Philippe Muyters ook niet trouwens. Maar zonder een goed sanctiebeleid kun je geen goed werkgelegenheidsbeleid voeren. Het hangt naadloos aan elkaar. Controle en sanctionering maken deel uit van de begeleiding. Waar werkgevers aangeven dat ze hulp wensen van VDAB bij het invullen van knelpuntvacatures, zal VDAB zeker bekijken welke mogelijkheden er zijn. Daar wordt dus werk van gemaakt.

Dan ga ik over tot de vragen over de impact van de coronacrisis op de werking van VDAB. Collega Ronse, met uw vragen over de werking van VDAB in coronatijden trapt u uiteraard een open deur in. Iedereen heeft de werking moeten aanpassen. Het aantal telefonische contacten op een jaar tijd is verdubbeld tot meer dan 355.000. Dat zijn er ongelofelijk veel. De werking is niet zozeer veranderd. Het activeringsbeleid is onverkort aangehouden. De digitale dienstverlening heeft een grote sprong voorwaarts gemaakt. De veelheid en diversiteit aan nieuwe situaties dwingt de organisatie permanent in overleg te gaan met bemiddelingsexperten en juristen. Daarvoor is er op verschillende niveaus extra ondersteuning gekomen. In de bestaande basisopleidingen voor bemiddeling is er nu meer de nadruk op het gebruik van de telefoon als contactvorm. De verschillende experten in de regio houden wekelijks overlegmomenten om cases met elkaar te bespreken en terug te koppelen naar de bemiddelaars. De teamleiders krijgen extra informatie om de teams te coachen over het gebruik van de digitale handtekening. Dergelijke ondersteuning zou ertoe moeten leiden dat de digitale werking VDAB versterkt.

Die nieuwe digitale werking vertrekt vanuit nieuwe principes, die momenteel met de raad van bestuur van VDAB en het management doorgepraat worden. Daarbij ligt de focus op de ontwikkeling van digitale tools, het gebruik van het digitaal ondertekenen, en een verfijning van de kanalenmix. Ik verwacht dat in september alles voldoende op punt staat en gedefinieerd is om de nieuwe dingen duurzaam door te trekken in de globale dienstverlening.

Dan is er de vraag over mijn toespraak voor Rerum Novarum. U weet dat dit voor mij een grote bezorgdheid is. Er zijn veel te veel mensen, vooral kortgeschoolden, die te weinig digitale vaardigheden hebben. Daarvoor willen wij digibanken in het leven roepen. VDAB schat het hebben van digitale vaardigheden onmiddellijk in vanaf het eerste klantencontact. Klanten die aangeven digitaal vaardig te zijn, krijgen digitale opdrachten om zich voor te bereiden op de gesprekken met hun bemiddelaar. De 'Digital First'-aanpak van VDAB doet ook een toets om in te schatten wie behoefte heeft aan bijkomende digitale vaardigheden en op welke punten die vaardigheden bijgespijkerd moeten worden. Klanten die wel digitaal vaardig zijn, maar hun weg niet goed vinden in hun dossier, worden doorverwezen naar de sessies Werken met VDAB-tools.

Klanten die zo goed als niet digitaal vaardig zijn, worden doorverwezen naar de centra voor basiseducatie (CBE's). Ik verwacht daar heel veel van de werking van de digibanken, die georganiseerd zouden worden op plaatsen waar kortgeschoolde en kwetsbare mensen effectief komen. Ik ben trouwens op bezoek geweest in De Kringwinkel in Ruddervoorde, waar er voor alle medewerkers een soort digibank of een computer staat. Medewerkers krijgen daar een heel laagdrempelige opleiding.

Ik was verbaasd hoeveel mensen ze over de vloer krijgen die totaal niet met een computer kunnen werken en voor wie dat iets totaal nieuws is. Ze geven daar heel laagdrempelige opleidingen. Computers worden refurbished en aan een heel laag tarief ter beschikking gesteld voor de mensen. Het kan ook op een andere manier, maar dergelijke systemen moeten voor mij op een grote schaal ter beschikking gesteld worden in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik vind dat laatste heel goed. Dat is het verhaal over mensen die honger hebben: ofwel geef je hun vis ofwel leer je ze vissen. U kiest er duidelijk voor om de mensen te leren vissen en digitaal geletterd te worden en ze te ondersteunen. Onze fractie steunt u daar echt in. Dat is een heel goed verhaal.

Ten tweede zijn controles inderdaad geen fetisj. Zeker de komende maanden zullen we naar een heel zware mismatch gaan, waarbij het belangrijk zal zijn dat de bemiddelaars voldoende scherp en ook doortastend zijn. Mensen hebben niet altijd de luxe om te kiezen en om bijvoorbeeld iets met hun diploma Kunstgeschiedenis te doen. Het zal ook een beetje 'à la guerre comme à la guerre' zijn, vrees ik. We mogen niet vies zijn om bepaalde vacatures in te vullen of opleidingen te laten volgen die tijdelijke grote noden op de arbeidsmarkt invullen. Ik verwacht of hoop toch dat de bemiddelaars stevig getraind zullen zijn om die doortastendheid te hebben. Het nadeel van het hele systeem of van onze aanpak, dat tegelijk vooral een voordeel is, is dat alles heel persoonsgeboden is. Bemiddelaars zijn mensen. Elke mens verschilt en is uniek. Maar er zou toch een goede algemene tendens moeten zijn. Mijn vraag is ook: op welke manier kunnen we die echt realiseren? Op welke manier kunnen we de bemiddelaars mee op die lijn krijgen zodat we er zeker van zijn dat ze kordaat zijn als iemand er echt de kantjes van afloopt en zich niet inspant voor elementaire zaken, zoals het volgen van een opleiding of ingaan op een sollicitatiegesprek?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): De vraag moet uiteraard zijn: hoe versterken we de dienstverlening van VDAB? Dat is ons principe. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. Er is natuurlijk bezorgdheid als uit de Digi-Barometer blijkt dat de helft van de werkzoekenden matige digitale vaardigheden hebben. Het is geen probleem om wie dat verkiest, digitaal te helpen. Een grondige triage aan de start op een niet-digitale manier blijft volgens ons ook noodzakelijk. Dan kun je, als je de mensen beet hebt – om in de symboliek van het vissen van collega Ronse te blijven –, bij de triage ook bepalen hoe je de digitale competenties kunt versterken. Maar als je de mensen niet bereikt, dan riskeer je heel veel mazen in het net te maken. Die triage aan de start zou telefonisch moeten kunnen vanuit de grondhouding om echt te luisteren naar de noden. Je kunt niet iemand in de digitale flow duwen om dan achteraf te merken dat die persoon de vaardigheden niet heeft om feedback te geven of om opgevolgd te blijven. Als er twijfel is, moet er nog altijd gekozen worden voor fysiek contact. VDAB moet er eerst zeker van zijn dat digitale opvolging mogelijk is. En als het niet blijkt te lukken, dan is face-to-facecontact, zoals ook het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) vraagt, onontbeerlijk.

De concrete vraag is welke flankerende maatregelen VDAB het afgelopen jaar heeft ingezet om niet digitaal vaardige werkzoekenden te ondersteunen in hun digitale leerproces.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega Ronse, bedankt voor uw vraag.

Ik moet zeggen, ik sluit mij echt wel aan bij uw bekommernis. Als er inderdaad een daling is van de doorverwijzingen van 44 procent, dan is dat toch wel iets wat we heel goed in de gaten zullen moeten houden, zeker gelet op de grote uitdagingen waar onze arbeidsmarkt vandaag voor staat: de knelpuntvacatures die toenemen, de lijst van knelpuntberoepen die almaar langer wordt. Dan krijg je het niet uitgelegd dat mensen zonder job onvoldoende scherp worden opgevolgd. Dat is zeker iets wat we voldoende in de gaten moeten houden.

Wellicht is de oorzaak voor een deel dat de opvolging, zeker in het begin van de coronacrisis, helemaal digitaal gebeurde. Ik hoor in uw driestappenplan het volgende, minister: de regels aanpassen aan digitale dienstverlening. Wil dat dan zeggen dat men die begeleiding ook post corona nog voor een deel digitaal gaat doen? Ik denk dat het toch wel belangrijk is dat we zo snel mogelijk naar een volledig fysieke bijeenkomst gaan: werkzoekenden die fysiek naar een bemiddelaar gaan en fysiek worden opgevolgd. We moeten ervoor opletten om dat alles niet te veel digitaal te gaan doen, want misschien ligt daar voor een stuk de oorzaak dat de controle of de doorverwijzingen wat lager liggen. Ik geloof echt dat het belangrijk is dat dat persoonlijke gesprekken zijn en dat mensen persoonlijk worden opgevolgd. Kunt u daar misschien ietwat duidelijkheid rond geven? Ik hoop echt wel dat we weer naar het oude systeem overschakelen, zeker wat de persoonlijke begeleiding betreft.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik vind het een moeilijk thema, maar ik vind ook dat er te weinig op wordt ingegaan. Jullie steken jullie te veel weg achter het feit dat er een digitale achterstand is. Het is net alsof elke job digitaal ondersteund is, wat niet het geval is. Ik denk bijvoorbeeld aan een aantal knelpuntberoepen, zoals vrachtwagenchauffeur. Er zijn zoveel langdurig werklozen die te weinig achter de veren worden gezeten. Het is natuurlijk moeilijk om de stap te zetten naar werk, dat besef ik, maar hoe langer je hen thuis laat, hen ongecontroleerd niets laat doen, des te groter de stap naar werk. Het is belangrijk dat we hen activeren naar werk, want er zijn voldoende beroepen.

Er is het voorbeeld van transport. Er zijn heel veel mensen die langdurig ziek zijn. Wel, laat hen zich omscholen tot vrachtwagenchauffeur en de transportsector zal u dankbaar zijn. Er zijn wel heel veel jobs, maar er zijn ook heel veel mensen die – sta me toe om het te zeggen – niet meer willen werken. Dat is een beetje het gevoel dat ik heb: jullie steken je weg achter het feit dat die mensen geen digitale vaardigheden hebben, wat wel zo kan zijn, maar dat is niet het enige probleem. De digitale achterstand is niet het enige probleem. Er zijn ook mensen die, omdat ze al zo lang thuis zijn, zeggen dat ze niet meer gaan werken. Ze sturen een cv en zeggen dat men hen niet wil en daarmee is het opgelost.

Alleen is het daarmee voor ons niet opgelost. Mensen jarenlang in de werkloosheid houden, is geen oplossing, want u als minister investeert met de overheid zodanig veel in opleiding, leren en blijven leren en noem maar op. U zegt zelf dat er langs alle kanten wordt geïnvesteerd en dat we ze niet mogen loslaten. Maar toch worden ze ergens gelost, omdat er te weinig controle is of omdat het sanctioneringsmechanisme pas kan werken als u criteria hebt vastgelegd over waar ze aan moeten voldoen. Ergens volg ik u daarin, maar ergens ook weer niet, omdat het allemaal te lang duurt. De stap naar werk duurt veel te lang.

Ik pleit dus voor meer sanctionering en desnoods voor de intrekking van de werkloosheidsuitkering voor mensen die echt langdurig geen inspanning leveren om de stap naar werk te zetten.

Want de keuze die ze hebben en het aanbod dat u hun geeft zijn voldoende ruim. Ze moeten toch wel ergens beschikken over competenties die ze kunnen aanwenden op de werkvloer.

Ik pleit er dus voor om meer te sanctioneren en om meer achter hun veren te zitten want het is maar al te gemakkelijk om te zeggen: 'Ik blijf thuis en ik blijf op de dop staan en laat een ander maar werken.' Dat is ook een houding die veel langdurig werklozen hebben. Ik erken dat er zijn die misschien moeilijk aan werk geraken, maar er zijn er ook veel andere, en dat mag gerust eens gezegd worden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, zo hebben we het hele spectrum 'aan gras afgereden'. Dit is een jaarlijks terugkerend nummer.

Eerst en vooral bedankt voor de appreciatie voor de aanpak van de digitale skills. Ik denk dat iedereen het ermee eens is dat we de triage bij de start goed moeten kunnen doen. Het kan ook telefonisch. Dat doen we ook. Je moet gewoon in het begin goed kunnen inschatten wat iemand al of niet kan doen.

Collega Gennez, er zijn een aantal tools beschikbaar om mensen te versterken. Maar ook wie echt nood heeft aan persoonlijke dienstverlening kan ze krijgen. Er staan bijvoorbeeld pc's in de werkwinkels. Wie daar nood aan heeft, kan ook daar hulp krijgen.

Collega Ongena, regels veranderen? Ik wil vooral 'good practices' zien. Niet per se alles digitaler, want daar zit een gevaar in voor de meest kwetsbaren. Maar soms kan een deel van de begeleiding wel meer op afstand dan we vroeger dachten. Bijvoorbeeld een deel van de opleiding kan digitaal. Een bepaalde inschatting kan telefonisch. VDAB moet daaruit leren. De tijden veranderen. Ze moeten hun werking durven en willen bijsturen. Als ze performanter kunnen werken, mogen we nu die kans niet laten liggen. VDAB is wel goed bereikbaar, vind ik. Er is een telefoonnummer waar de bemiddelaars elke dag van 8 tot 19 uur bereikbaar zijn. Op zich is dat wel oké.

Dan de daling van het aantal transmissies aan de controledienst. Ik geloof dat VDAB de instrumenten heeft om na de crisis opnieuw op niveau te komen. Nu kunnen we natuurlijk niet sanctioneren wanneer bijvoorbeeld iemand geen stage doet omdat de stage wordt geannuleerd. Dat is een beetje moeilijk. Maar we zetten stappen waar volgens mij de procedure beter moet. Ik weet, collega Malfroot, dat dat niet het enige is. Maar als ik zie dat bepaalde sanctioneringen niet kunnen gebeuren omdat de verwachtingen niet duidelijk waren, dan denk ik dat dat echt een gemiste opportuniteit is.

Wij versterken ook de bemiddelaars. Een tweeduizendtal werknemers van VDAB doorlopen op dit ogenblik een opleidingstraject om sterker te bemiddelen. De bemiddelaars van Oostende tot Genk krijgen een gelijkvormig opleidingspakket om de bemiddeling te versterken. De teamleiders zullen hen daarin coachen en VDAB zal de teamleiders daarop trainen. Wij moeten dus veel meer werk maken van die uniformiteit.

Mijn gevoelens over de blik op de werkzoekende zijn gemengd. We moeten streng maar rechtvaardig zijn. Vooral het traject dat je loopt met de werkzoekende mag niet vrijblijvend zijn. Het is heel duidelijk, en vandaar ook de wijziging, hoe we die procedure transparanter kunnen maken om dan uiteindelijk, als dat nodig is, effectief tot sancties te komen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik ben heel blij met de tussenkomsten van de collega's over dit thema. Ik ben het eens met collega Ongena en collega Malfroot. Sancties zijn absoluut geen doel op zich, maar we mogen ook kordaat zijn in deze tijden. Als heel wat bedrijven en medewerkers echt op hun tandvlees zitten, mogen we niet blind zijn voor het feit dat een aantal mensen echt werkonwillig zijn en niet bereid om in te gaan op ons gigantische aanbod aan ondersteuning om hun kloof met de arbeidsmarkt te dichten. Dan moeten we tonen dat we niet alleen rechtvaardig zijn maar soms ook streng en kordaat kunnen zijn. Het feit dat de bemiddelaars 44 procent minder controlezaken hebben doorgestuurd naar de controlecel verontrust mij. Ik denk dat dat niet alleen aan covid ligt maar dat dat misschien wijst op een algemene mentaliteit bij de bemiddelaars, die zullen we moeten versterken.

Dat is niet omdat we graag sancties zien, maar omdat onze sociale zekerheid betaalbaar moet blijven en omdat we vooral willen dat de vele openstaande jobs die er vandaag zijn, ingevuld worden. Dat is dus iets wat we alleszins zullen blijven opvolgen in deze commissie, evenals de collega's, zoals ik begrepen heb.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het vaccinatieverlof voor huishoudhulpen
– 3370 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Het federaal parlement keurde een wet goed die elke werknemer het recht geeft om zich tijdens de werkuren te laten vaccineren zonder loonverlies. Dat is natuurlijk belangrijk, omdat er zo een drempel wegvalt voor werknemers om zich te laten vaccineren. De wet is van toepassing op alle werknemers, waaronder dus ook jobstudenten, uitzendkrachten en werknemers die telewerk verrichten. Het enige wat de werknemer moet doen, is zijn werkgever op voorhand verwittigen dat hij dat vaccinatieverlof aanvraagt.

De vakbonden trekken nu voor de dienstenchequesector aan de alarmbel. Federgon wil binnen de sector geen duidelijke regels vastleggen die de huishoudhulpen in staat stellen zich tijdens de werkuren te laten vaccineren zonder dat ze hierbij loon verliezen. We horen dat sommige dienstenchequebedrijven hun werknemers vragen om het vaccinatietijdstip buiten de werkuren te plaatsen of dat andere dienstenchequebedrijven hun werknemers toestaan afwezig te zijn, maar dat dat dan onbetaalde afwezigheid is.

Ik vind dat eigenlijk heel cynisch, minister. Enkele weken geleden toonde onderzoek van Sciensano nog aan dat huishoudhulpen vaker besmet raken met corona. De huishoudhulpen komen ook in contact met verschillende huishoudens, wat de kans op verspreiding van het virus vergroot. Ik vind het ook schandalig, want deze praktijken gaan lijnrecht in tegen het principe van het vaccinatieverlof en de wil van ons allemaal om zo snel mogelijk groepsimmuniteit te bereiken. Ik vind het echt niet kunnen dat huishoudhulpen zouden moeten kiezen tussen hun eigen gezondheid en hun inkomen.

Minister, bent u op de hoogte van die praktijken binnen de dienstenchequesector?

Kreeg de Sociale Inspectie al meldingen van deze praktijken en werden bedrijven hiervoor al gestraft?

Wat gaat u doen om het vaccinatieverlof te garanderen, ook voor alle dienstenchequemedewerkers?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, ik heb 'onrechtstreeks' dezelfde berichten gehoord als u, dat sommige werknemers onder druk worden gezet om hun vaccinatie te verzetten. We hebben hierover geen concrete klachten ontvangen, evenmin als de Vlaamse Sociale Inspectie.

Voor zover dat nodig is, collega Gennez, wil ik benadrukken dat dergelijke praktijken niet aanvaardbaar zijn. Ik herhaal: ze zijn niet aanvaardbaar. De vaccinaties zijn belangrijk voor de veiligheid van de huishoudhulpen, die zich tijden de coronacrisis blijvend hebben ingezet, maar ook voor de klanten en om onze economie weer volledig te kunnen openen. Het recht op vaccinatieverlof moet voor iedereen gegarandeerd zijn. Ik ben blij dat Federgon dat duidelijk heeft aangegeven. Ik reken er ook op dat Federgon werkgevers die de regels proberen te omzeilen hierover gericht zal aanspreken.

Vanuit Vlaanderen zullen we de afspraken met betrekking tot het vaccinatieverlof opnemen in de veiligheidsrichtlijnen, op onze website en in een mail naar de erkende dienstenchequebedrijven. Het vaccinatieverlof is een federale materie en de federale controlediensten zullen dus moeten controleren en sanctioneren. Vaststellingen van onze inspecteurs zullen we uiteraard doorgeven.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Dank u wel, minister. Ik ben uiteraard blij met uw veroordeling. We spreken hier over een zeer precaire doelgroep – dat heb ik al aangegeven – maar ook een zeer diverse doelgroep. De vaccinatiegraad ligt soms lager in milieus met een zeer grote diversiteit. We moeten daar niet flauw over doen. Dus als men net in die sectoren extra drempels gaat opwerpen, dan zal de vaccinatiebereidheid alleen maar kleiner zijn. Ik wil u dus echt vragen, minister, om dat ook af te dwingen. Ik zal inderdaad ook de concrete gevallen, waarvan ik in kennis ben gesteld, doorgeven. Het is goed dat Federgon in actie komt, maar het moet echt afdwingbaar zijn voor de mensen die dagelijks hun leven wagen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Onze fractie wil hulde brengen aan collega Gennez, die dit hier aankaart en op de agenda zet, en ook aan Federgon, dat snel intervenieerde. Dit is bijzonder cynisch. We hebben hier, de minister op kop, maar gesteund door de voltallige commissie, kosten noch moeite gespaard om die sector te steunen om poetshulpen op een veilige manier door de crisis te loodsen, poetshulpen die zelf gedurende heel die crisis paraat stonden om bij de mensen thuis te blijven zorgen voor continuïteit, wat trouwens ook hulde verdient. Ik denk dat het minste wat we nu kunnen verwachten, is dat de wet wordt gerespecteerd en dat die poetshulpen zich zonder zorgen kunnen gaan laten vaccineren. Onze fractie sluit zich dus volkomen aan bij de vraag van collega Gennez, bij de aanbeveling van Federgon en bij het antwoord dat de minister hier net heeft gegeven.

De voorzitter: Minister, u krijgt kamerbrede steun. Moet er nog iets aan worden toegevoegd?

Minister Hilde Crevits: Absoluut niet. Ik zal dit heel nauwgezet opvolgen en ik ben geïnteresseerd in die individuele cases. Collega Gennez, stuur die dus gerust door. We zullen ze aan onze inspectie meegeven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ondersteuning van mentoren op leerwerkplekken vanuit de ondernemingen – 3379 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, een nieuw HIVA-onderzoek (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving) wijst onder andere uit dat de mentor op de werkplek een cruciale rol speelt in het opleidingstraject van de leerlingen die kiezen voor alternerend leren via het systeem van leertijd, duaal leren of het deeltijds beroepsonderwijs. De begeleiding van een jongere uit een alternerende opleiding vraagt van mentoren een zoektocht naar een evenwicht tussen voldoende ondersteunen en verantwoordelijkheid geven. Deze leerlingen kiezen immers voor dit type opleiding om meer met de praktijk bezig te zijn en een vak te leren. Ze willen dan ook zo snel mogelijk de nodige competenties en taken onder de knie krijgen. De ene leerling wil sneller zelfstandig aan de slag, terwijl de andere wat meer houvast en bevestiging nodig heeft. Bovendien schatten leerlingen en mentoren eenzelfde situatie vaak anders in. Leerlingen schatten zichzelf soms hoger in, terwijl de mentor inschat dat bepaalde taken te veel risico inhouden of nog te moeilijk zijn. Dat kan wel tot spanningen leiden. Een op de vijf mentoren zegt problemen te ondervinden tijdens de rol van mentor. Het tijdsgebrek voor de eigen taken vormt daarbij het grootste probleem. Als de onderneming niet de geschikte mentor aanduidt of de medewerker onvoldoende begeleiding en tijd geeft, heeft dat ook een impact op de leerling. Als dit wel goed loopt, zal dit op zijn beurt leiden tot een beter opgeleide en meer gemotiveerde werknemer.

In het rapport geeft men verder nog aan dat er grote verschillen zijn tussen ondernemingen, waardoor niet voor alle leerlingen een kwaliteitsvolle begeleiding kan worden gegarandeerd. Mentoren rapporteren problemen binnen de eigen werkorganisatie. De mentoren zijn vaak niet alleen weinig betrokken bij het opstellen van het opleidingsplan, maar ze worstelen ook met de administratieve taken, wat ten koste gaat van de tijd voor de begeleiding van de jongere. Bovendien volgde minder dan de helft van de mentoren een vorming. SYNTRA Vlaanderen riep in het verleden ook op om te zorgen voor een duidelijke communicatie voor mentoren en trajectbegeleiding. Het mogelijk maken van een verdere professionalisering voor mentoren is nodig, net zoals het aanreiken van concrete handvatten voor het begeleiden van het leerproces van de leerlingen en concrete handvatten voor de kwalitatieve evaluatie. Deze werkpunten worden opnieuw in deze studie aangehaald. Een vast en gemeenschappelijk evaluatiesjabloon om met het opleidingsplan aan de slag te gaan zou volgens de wetenschappers een goede stap zijn.

Minister, in dat kader heb ik de volgende vragen voor u. Hebt u gelijkaardige signalen opgevangen als deze die uit dit onderzoek naar voren komen, namelijk dat mentoren problemen binnen de werkorganisatie aankaarten die ertoe leiden dat ze hun functie als mentor minder goed kunnen uitoefenen? Indien wel, wat voor problemen zijn dat, en welke acties hebt u ondernomen of plant u nog om dit aan te pakken? Hoe kunnen ondernemingen, vanuit hun expertise en knowhow over het uitvoeren van de administratieve taken, deze mentoren nog beter ondersteunen in hun taak om de jongeren de nodige competenties op de werkvloer aan te leren? Hoe kunnen we mentoren en/of ondernemingen extra stimuleren om de mentor vormingen of intervisies te laten volgen? Hoe staat u tegenover het harmoniseren van een evaluatiesjabloon? Welke acties hebt u ondernomen of plant u nog te ondernemen na de oproep van SYNTRA Vlaanderen om de werkpunten aan te pakken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dat was interessant, maar het is een hele waslijst vol, collega Vandromme. Ik heb die studie uiteraard bekeken, want ik heb ze zelf vrijgegeven in december 2020. Het zou natuurlijk gek zijn mochten we ze niet bekeken hebben.

U weet dat sociale partners en onderwijsverstrekkers zich samen inzetten om voldoende en kwalitatieve leerwerkplekken bij onze Vlaamse bedrijven te krijgen, in functie van de alternerende en duale opleidingen. Daarvoor bestaat ook een partnerschap.

Ik vind het heel belangrijk dat ondernemingen die instappen in een samenwerking voor het aanbieden van een duale opleiding goed weten waaraan ze beginnen. Daar nemen de sectorale partnerschappen duaal leren hun verantwoordelijkheid op. Er zijn ook de sectorale vormingsfondsen. Ook de opleidingsverstrekkers spelen een heel belangrijke rol.

Naast het informeren wordt er door de sectorconsulent ook gepeild naar de motivatie van de onderneming en de ervaring van de mentor. Op die manier houdt de sector de vinger aan de pols en wordt een eventuele nood aan extra ondersteuning gecapteerd. Ik heb er samen met collega Muyters een punt van gemaakt dat mentoren verplicht een mentoropleiding zouden volgen. De opleidingen werden erkend en worden aangeboden door de verschillende sectorale vormingsfondsen, en hier wordt de mentor onder andere versterkt in het geven van duidelijke instructies, feedback enzovoort. Er zijn ook heel wat sectoren die aanvullende begeleidingsacties aanbieden. Dat zit dus theoretisch wel goed.

Bovendien ondersteunen wij sinds 1 januari 2021 de sectoren extra in hun acties voor duale en alternerende opleidingen, door middel van de goedgekeurde duale addenda. Dat is een aanvulling bij de sectorconvenanten die loopt tot 31 december 2022. Maar ik zal daar nu niet dieper op in, omdat er een hoorzitting is geweest over de nieuwe generatie sectorconvenanten op 29 april 2021, dus een paar weken geleden.

Voor wie een mentoropleiding gevolgd heeft, kan de onderneming aanspraak maken op een stevige RSZ-korting (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid) op het loon van de mentor, en aanvullend kunnen ondernemingen die investeren in een alternerende leerling, in aanmerking komen voor de stagebonus. We hebben naar aanleiding van de coronacrisis zelfs een aanvullende incentive ingesteld, waardoor ondernemingen tot 1000 euro extra per leerling kunnen ontvangen, voor trajecten dit schooljaar. We willen ze daarmee overhalen om te investeren en gedegen ondersteuning te bieden aan onze leerlingen.

Ik ga in op uw tweede en derde vraag. Ondernemingen kunnen hun mentoren ondersteunen door optimaal gebruik te maken van de geboden dienstverlening vanuit sectorale partnerschappen. Idealiter duid je dus een collega aan als mentor met goesting, om zijn of haar schouders onder het leertraject van een leerling te zetten. De mentoropleidingen zijn een verplichte voorwaarde. We hebben de sectoren vrijgelaten om die opleidingen in te vullen, maar dat wordt wel goed georganiseerd.

Dan is er het harmoniseren van het evaluatiesjabloon. We horen vandaag wel signalen van ondernemingen die aangeven dat de diversiteit aan evaluatiesjablonen even divers is als het aantal scholen waarmee men samenwerkt. De evaluatie wordt hier gezien als onderwijsbevoegdheid, waar elke opleidingsverstrekker vanuit de vrijheid van onderwijs een eigen instrument kan aanreiken. Maar ik ben het wel eens met de zorg die er is. Je moet wel zorgen dat dat geen te grote handicap wordt.

Sectorspecifieke instrumenten hebben natuurlijk wel hun waarde. Ik apprecieer ook de inspanningen die vanuit verschillende hoeken zijn geleverd. Maar het zou goed zijn dat die instrumenten in het beste geval als een menu worden voorgesteld, waarbij gebruiksgemak en efficiëntie centraal staan. Wat dat betreft is er, denk ik, nog wat werk aan de winkel.

Dan zijn er de acties en oproepen van SYNTRA Vlaanderen. Ondertussen is SYNTRA Vlaanderen bijna een half jaar opgeheven. Hier was uiteraard geen verband met hun oproep om de werkpunten aan te pakken, integendeel zelfs. De waardevolle expertise van de medewerkers wordt vandaag door het Departement Werk en Sociale Economie benut om de Vlaamse en de sectorale partnerschappen duaal leren te ondersteunen.

Een van de acties naast de al vermelde maatregelen die ook worden ondernomen, is om via het online kennisplatform ODIN van het Departement Werk en Sociale Economie goede praktijken te delen. Deze week is het verhaal verschenen van Werner Vertommen, die mentor is bij groente-en fruitafdeling BelOrta.

Ik zou aanraden om dat zeker eens te lezen. Dat is superinteressant. We sturen het interview door naar de commissiesecretaris.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt, minister. Ik heb mijn vraagstelling nog eens nagelezen en ik heb niet vernoemd dat u het onderzoek niet zou hebben gelezen. Integendeel, ik durf daar helemaal niet van uit te gaan. Ik verwachtte dat u dat natuurlijk heel goed nagelezen had.

Persoonlijk heb ik een heel groot geloof in werkplekleren. Zelf heb ik een verleden als stagebegeleider. Coaching en evaluatie zijn sowieso een heel belangrijk issue bij de stage en bij het werkplekleren. Wat ik altijd ervaren heb, en nu nog meer, als parlementslid dat niet meer effectief op de klasvloer of de werkvloer van bedrijven en stageplaatsen staat, is dat men eigenlijk een heel conservatieve kijk heeft op het onderwijs, en omgekeerd het onderwijs op het werkveld. Daar moeten zeker nog meer bruggen gebouwd worden.

Anderzijds zijn coaching en evaluatie sowieso belangrijk binnen een organisatie, zeker als een organisatie een lerende organisatie wil zijn. Coaching en evaluatie zijn niet alleen belangrijk voor de leerlingen en de mensen die op de werkplek willen leren, maar zeker ook voor het hele personeelsbeleid. Een ideale mentor kan daar nog veel meer betekenen dan alleen maar die leerlingbegeleiding.

Ik ga zeker het verslag van de hoorzitting over de sectorconvenanten nog even nalezen. Het probleem is natuurlijk dat ik door de combinatie met Onderwijs niet altijd alles kan volgen.

De extra middelen die ingezet worden per leerling naar aanleiding van de coronatijden, is daar ook een evaluatie van voorzien? Wordt dat meegenomen? Wordt er geëvalueerd wat de impact daarvan is? Alvast bedankt ook om het interview mee te geven.

Ik leg graag ook nog de link met een initiatief van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), waarbij men samen met andere organisaties ook mentoropleidingen opstart, heel specifiek voor zorgberoepen binnen lokale besturen, vanuit de gedachte dat lokale besturen ook kunnen meebouwen aan bruggen tussen Onderwijs en Werk. Er is een theoretisch houvast dat men meegeeft, maar ze laten ook een mix van actoren aan het woord: ervaren mentors, stagebegeleiders, praktijkleerkrachten van scholen. Er wordt gefocust op de coachende rol van de mentor ten opzichte van de leerling, de rol van feedback en communicatie,

begeleiding en evaluatie. Dat kan volgens mij ook een mooie, positieve mix zijn voor het leertraject van een mentor. Misschien is het goed om dat punt op te nemen met de VVSG. Hoe ziet u dat? Kunt u dat ook meenemen als een goed voorbeeld voor de andere projecten die u opnoemde?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is zo dat alle acties uit 'Alle hens aan dek' worden geëvalueerd en opgevolgd, collega Vandromme. Dat gaat dus ook zo gebeuren met dat aanvullende bedrag.

Wat uw laatste opmerking betreft: dat wil ik zeker bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik ga er alles aan doen om de brug te bouwen tussen Economie en Werk en Onderwijs, want ik geloof echt wel dat we daarop moeten inzetten. Het kan interessant zijn om mentoren en trajectbegeleiders samen opleidingen te laten volgen. Daar gaan we alles aan doen. Alvast bedankt voor uw inspanningen om de wisselwerking vlot te laten verlopen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het erkennen van verworven competenties
– 3394 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, de Vlaamse Regering heeft al eerder ingezet op het erkennen van verworven competenties en heeft een EVC-beleid (elders verworven competenties) uitgebouwd op basis van beroepskwalificaties. Zo kunnen we de beschikbare profielen op de arbeidsmarkt optimaal inzetten. Daarbij is het belangrijk verder te kijken dan diploma's. Via EVC-trajecten kan men de nadruk leggen op talenten, competenties, kennis en ervaring.

Het EVC-beleid binnen het beleidsdomein Werk is gericht op het versterken van mensen om een duurzame loopbaan uit te bouwen. Het certificeren of valideren van competenties is daarbij een belangrijke stap. Wanneer de krapte op de arbeidsmarkt zich verder doorzet, zal de focus hier nog meer op komen te liggen.

De Vlaamse Regering werkte eerder al een kader uit om verworven competenties te kunnen laten erkennen. Dat gebeurt in een EVC-traject dat bestaat uit vier stappen: het benoemen van de competenties, het in kaart brengen van competenties, het laten beoordelen van competenties, en het certificeren van competenties. Er zijn ook EVC-testcentra, via bijvoorbeeld het volwassenenonderwijs, VDAB of sectororganisaties. Momenteel kan men voor vijf of zeven beroepen – dat is me niet helemaal duidelijk – zijn of haar ervaring laten erkennen.

EVC's zijn niet onbelangrijk. Ook vanuit de jeugdsector wordt heel sterk gekeken naar de competenties die men daarin heeft verworven. Zeker voor jonge mensen zonder diploma is het een manier om misschien aansluiting te vinden bij de arbeidsmarkt. Binnen VDAB zijn er de onderwijskwalificerende trajecten specifiek op knelpuntberoepen gericht, maar verder zijn er geen kwalificerende trajecten voor werkzoekenden die een oplossing bieden als ze geen diploma hebben. De Ambrassade benadrukt dat de EVC-methode iedereen kansen kan bieden, maar roept op specifiek aandacht te besteden aan jongeren en hen te begeleiden richting een

kwalificatiebewijs. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) steunt ook de beroepskwalificerende trajecten als middel om levenslang leren te stimuleren bij werknemers en werkzoekenden.

Minister, evolueert het gemeenschappelijk kwaliteitskader voor EVC-standaarden mee naargelang de nodige competenties om een beroep uit te oefenen veranderen? Is het flexibel genoeg? Zijn er gesprekken met VDAB om de lijst van beroepen waarvoor men zijn ervaring kan laten erkennen, uit te breiden? Zijn er afspraken met VDAB en/of sectororganisaties om proactiever in te zetten op de EVC-methode als structureel beroepskwalificerend instrument naar werk? Hoe kijkt u naar het beter bereiken van jongeren zonder diploma of kwalificatiebewijs?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het gemeenschappelijk kwaliteitskader voor EVC-standaarden houdt rekening met de mogelijkheid van een geactualiseerde EVC-standaard en moet niet meer evolueren. Dit is zo geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2019. De basis voor een EVC-standaard is de bijhorende beroepskwalificatie. Als de beroepskwalificatie aangepast wordt, kan het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) de ontwikkelingscommissie samenbrengen om de EVC-standaard te actualiseren. Na goedkeuring van een geactualiseerde EVC-standaard door de bevoegde ministers, geeft AHOVOKS aan welke van de bestaande EVC-instrumenten binnen het jaar aangepast moeten worden. Vanaf dat moment zijn zowel de erkenning van nieuwe EVC-testcentra als het toezicht op bestaande EVC-testcentra gebaseerd op de geactualiseerde EVC-standaard.

Artikel 2 van hetzelfde besluit bepaalt dat een lijst van beroepskwalificaties waarvoor een EVC-traject kan worden uitgewerkt ter kennisgeving aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd. De lijst is opgemaakt rekening houdend met de inbreng van onderwijs- en opleidingsaanbieders, sectoren, organisaties of strategische adviesraden en met de maatschappelijke of economische relevantie. VDAB is hierbij steeds betrokken.

Werkzoekenden zonder kwalificatie kennen een eerder moeizame overstap naar de arbeidsmarkt. Kwalificerende trajecten kunnen deze groep versterken in hun positie op de arbeidsmarkt. In samenwerking met het volwassenenonderwijs zet VDAB nu al in op onderwijskwalificerende trajecten met VDAB-opleidingscontract (OKOT's). Een onderwijskwalificatie behalen, is echter niet voor elke werkzoekende weggelegd. Het zijn relatief zware trajecten, die een grote tijdsbesteding en studiewerk vergen. VDAB bekijkt hoe het arsenaal aan kwalificerende trajecten op een zinvolle wijze uitgebreid en georganiseerd kan worden voor werkzoekenden. De EVC-methode wordt daarin uiteraard ook meegenomen.

Op zich is de EVC-procedure enkel een beoordeling van de mate waarin iemand al dan niet de competenties voor een beroepskwalificatie heeft verworven. Een geslaagde EVC-procedure hangt af van de vraag welke competenties voorafgaand aan de EVC-assessment voldoende zijn verworven.

Aangezien jongeren doorgaans een beperkte werkervaring hebben, zijn de kansen dat jongeren succesvol een EVC-procedure doorlopen veeleer beperkt. Het is niet voldoende enkel op het doorlopen van een EVC-assessment in te zetten. Indien we jongeren een kans op een kwalificatie door middel van een EVC-procedure willen bieden, moeten we inzetten op de organisatie van een voorafgaand ervaringsopbouwend sterk traject. Enkel inzetten op de ontwikkeling van EVC-standaarden of op de erkenning van EVC-centra zal niet voldoende zijn om jongeren zonder diploma of kwalificatiebewijs te bereiken. We moeten de jongeren een haalbaar en zinvol voorbereidend traject bieden. Daarover loopt momenteel een onderzoek.

Een ervaringsopbouwend sterk traject waarvan de EVC-procedure het sluitstuk vormt, is uiteraard een van de mogelijkheden.

Robrecht Bothuyne (CD&V): We werken in Vlaanderen al heel lang aan die EVC's. We zijn in 2005 of 2006 gestart met de ontwikkeling van de ervaringsbewijzen. Aanvankelijk was er veel interesse van de sectoren om op die manier een aanvulling te kunnen geven op de in het onderwijs verworven kwalificaties of uitgereikte diploma's. Toen werd eraan gedacht voor tientallen beroepen ervaringsbewijzen uit te reiken, maar uiteindelijk is het een heel beperkte selectie geworden. Dit lijkt me veeleer een dalende dan een stijgende beweging.

Minister, wordt nog verder met de sectoren overlegd over manieren om opnieuw meer beroepen in aanmerking te laten komen voor de EVC's en de ervaringsbewijzen? In het verleden zijn heel wat voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd die misschien nooit tot een succes hebben geleid of niet voldoende zijn doorgezet, maar het kan relevant zijn dit nu weer op te pikken. Gezien de structurele krapte op de arbeidsmarkt, is dit zeer relevant.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Voorzitter, het EVC-beleid is een stap in de goede richting om werkzoekenden en mensen die een carrièreswitch overwegen de mogelijkheid te bieden een job uit te oefenen waarvoor ze wel de juiste competenties hebben, maar niet altijd over het juiste diploma beschikken. Een uitbreiding van de lijst met beroepen waarvoor ze hun ervaringen kunnen laten erkennen, is dan ook nodig om zo veel mogelijk mensen en werkzoekenden de kans te bieden hun EVC's te laten erkennen.

Het is dan ook de logica zelve dat in een vacature niet enkel de diplomavereisten, maar ook de verworven competenties worden opgenomen. Indien werkgevers in hun vacatures enkel over de diplomavereisten spreken, zullen de werkzoekenden met de juiste competenties, maar niet met het juiste diploma niet voor die functies solliciteren. Dat moeten we vermijden.

Minister, hoe zult u ervoor zorgen dat de werkgevers in hun vacatures zullen vermelden dat ook personen met elders verworven competenties kunnen solliciteren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank iedereen voor de interesse. Het samenspel tussen Werk, Onderwijs en sectoren is uiteraard van belang. Er zijn nu tien beroepen waarvoor iemand door middel van de EVC's een beroepskwalificatie kan halen, maar er zijn er nog heel wat in ontwikkeling. Dat is een stapsgewijs proces waar we voldoende aandacht en energie aan moeten besteden.

Mevrouw Sterckx, veel werkgevers doen dat al. VDAB speelt daar een zeer stimulerende rol in. We kunnen de werkgevers niet verplichten. Ze hebben de vrije keuze dat te doen. Ik vind ook wel dat de Vlaamse overheid een voorbeeld kan stellen. Dat is ook van belang.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik ben benieuwd naar het samenspel tussen de sectoren, het onderwijs en VDAB. Volgens mij valt er met betrekking tot het EVC-beleid en de ervaringsbewijzen wel degelijk nog heel wat winst te boeken. Ik hoop dat we de EVC's in de toekomst voor meer beroepen zullen kunnen valoriseren. Dit wordt ongetwijfeld nog vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.